БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 269 (6703)
ДЕКАБРИИН 23
СРЕДА
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

1953 оной декабриин 8-да США-гэй Президент Эйзенхауэрэй хэлэһэн үгэ тушаа

СОВЕТСКЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН МЭДҮҮЛГЭ

США-гэй Президент Эйзенхауэр атомна зэбсэг тухай асуудалда зорюулагдаһан үгэ ООН-эй Генеральна Ассамблейдэ декабриин 8-да хэлэһэн байна.

СССР-тэ байгаа США-гэй посол г-н Ч. Болен декабриин 7-до СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотовто ерэжэ, өөрынгөө правительствын даалгабаряар ерэһэн тухайгаа мэдүүлээд, Президентын үгэ соо хэлэгдэһэн дурадхалнуудта Советскэ Правительствын анхаралаа хандуулхые гуйһан байна гэжэ мэдээсэгдээ һэн. Декабриин 9-дэ г-н Ч. Болен хадаа Эйзенхауэрэй хэлэһэн үгэһөө абтаһан баримтануудые В. М. Молотовто эльгээһэн байна.

Декабриин 21-дэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов Президент Эйзенхауэрэй хэлэһэн үгэ тушаа Советскэ Правительствын Мэдүүлгын дооро толилогдожо байгаа текстые г-н Ч. Болендо барюулаа.

В. М. Молотовто США-гэй посол г-н Ч. Боленой эльгээһэн бэшэг, ООН-эй Генеральна Ассамблейн заседани дээрэ Президент Эйзенхауэрэй хэлэһэн үгэһөө абтажа, г-н Боленой эльгээһэн баримтанууд нэгэн доро толилогдоно.

Советскэ Правительствын Мэдүүлгэ соо ингэжэ хэлэгдэнэ:

ООН-эй Генеральна Ассамблейдэ декабриин 8-да хэлэһэн үгэ соогоо США-гэй Президент Эйзенхауэр атомна зэбсэгжэлгые яаралтайгаар ябуулха асуудал тухай тогтон хэлэбэ.

Атомна зэбсэгжэлгые яаралтайгаар хэлгэдэ эсэргүү хэмжээнүүдые правительствонуудай абаагүй һаа, дэлхэйн арадуудта тохёолдохоёо байгаа байдалай аюул тухай США-гэй Президент бүрин үндэһэ баримтатайгаар тэмдэглэһэн байна. Атомна зэбсэгһээ гадна, атомна зэбсэгһээ оло дахин ехэ хүсэтэй водородно зэбсэгээ мүнөө байгуулагдаад байхада ингэжэ хэлэһэниинь улам бүри зүб болоно. Самолёт хэрэглэнгүйгөөр, мүнөө сагай техникын олон мянган километртэ хэрэглэжэ болохо ракетнэ зэбсэг, тэрэшэлэн атомна зарядтай торпеданүүд гэхэ мэтын шэнэ зүйлэй зэбсэгүүдые мүн лэ мартажа болохогүй.

Атомна энергиие бодото дээрэнь ашаглажа болохо аргые олоһон ябадал мүнөө сагай наукын ба техникын гайхамшагта ехэ туйлалта мүн. Атомна энергиие сэрэгэй зорилгоор хэрэглэхэ арга боломжо, мүн тэрэниие амгалан хэрэгэй зорилгоор ашаглаха арга боломжо олдобо. Атомна энергиие һүүлэй үе болотор гол түлэб зэбсэг үйлэдбэрилхын тулада хэрэглэхэ гэжэ эрмэлзэдэг байгаа. Гэхэ зуура, хүн түрэлтэн болбол атомна энергиие имагтал амгалан байдалай хэрэглэмжэнүүдтэ зорюулха гэжэ, арадуудай нэрэ хүндэдэ ба сэдьхэлдэ эсэргүү зорилгоор, хүнүүдые олоорынь хюдаха ба городуудые зэрлиг муухайгаар һандаргаха зорилгоор атомна энергиие хэрэглэхэ ябадал гаргахагүй гэжэ хүсэнэ.

30 шахуу жэлэй саада тээ 49 гүрэнүүдэй Правительствонууд хэлсээ хэжэ, химическэ болон бактериологическа зэбсэгые хэрэглэхэ ябадал хорихо тухай 1925 оной Женевскэ Протокол баталһан байгаа, тиихэдээ хүнүүдые олоорынь хюдаха тиимэ зэбсэгые хэрэглэхэ гээшэ гэмтэ ябадал мүн гэжэ тоолоһон байгаа. Правительствонуудай хоорондо баталагдаһан энэ хэлсээндэ мүн Советскэ Союз гараа табиһан байгаа, тус хэлсээн һайн аша үрэтэй байһанаа харуулаа.

Хүнүүдые олоорынь хюдадаг зэбсэг мүн болохо ами бүтүүлдэг ба хорото газууд, тэрэшэлэн ондоошье зүйлэй химическэ зэбсэгүүд дэлхэйн нэгэдэхи дайнай үедэ үргэнөөр хэрэглэгдэһэн байгаа, тиигэжэ хэрэглэһэн ябадалые арадууд эрид шууд буруушааһан байгаа гэжэ бүгэдэ мэдэнэ. Тон хүндэ үбшэнгүүдые городуудай амгалан тайбан зонуудта халдааха зорилготой хоро ехэтэ бактериологическа зэбсэгые хэрэглэхэ гэһэн аюул бүри тиихэдэ тохёолдоһон юм, диилэнхи олонхи хүнүүдэй сэдьхэлынь тэрээнтэй эбсэхэ аргагүй байһан юм. Энэл ушар хадаа дурсагдаһан Женевскэ Протокол мэтын уласхоорондын хэлсээе шухала хэрэгтэй болгоо һэн, тус протокол хадаа дайнда химическэ болон бактериологическа зэбсэгые хэрэглэхэ ябадал буруушааһан ба хориһон байгаа.

Хэрбээ бүхы гүрэнүүдээр бултаарынь үшөө баталагдаашьегүй һаа, 49 гүрэнүүдэй гараа табиһан энэ Протоколой үгы байбал, дэлхэйн хоёрдохи дайнда химическэ болон бактериологическа зэбсэг хэрэглэхэ ябадалые бариха, зогсоохо ямаршье юумэ байхагүй һэн. Дэлхэйн хоёрдохи дайнда химическэ ба бактериологическа зэбсэгые хэрэглэхэеэ, нэгэшье правительствын шиидээгүй байһаниинь юу харуулнаб гэхэдэ, химическэ болон бактериологическа зэбсэгтэ эсэргүү шэглүүлэгдэһэн гүрэнүүдэй тус Хэлсээн һайшаалта удхашанартай байгаа гэжэ харуулна. Тиихэ зуураа, дайнда химическэ зэбсэг хэрэглэхэ гэжэ дайсанай һэдээ һаань, хүсэтэ ехэ харюу сохилто хэгдэхэ байна гэжэ, уласхоорондын энэ хэлсээе баримталан, антифашистска коалициин гүрэнүүдэй батаар мэдүүлһэн ушар баримтын удхашанарые багадхажа болохогүй байһаниинь ойлгосотой.

Дээрэ дурсагдаһан һанамжанууд мүн атомна болон водородно зэбсэгтэ бүримүһэн хамаатай гээшэ. Энэ зэбсэгые юрын зэбсэг гэжэ Нэгэдэмэл Нацанuудай тоолодоггүй, харин тусгаар зүйлэй зэбсэг—хүнүүдые олоорынь хюдаха зэбсэг гэжэ тоолодог байһаниинь мэдээжэ.

Дэлхэйн һүүлшын дайнда сэрэгэй элитэ ехэ нэгэ хүтэлбэрилэгшэ гэжэ мэдээжэ болоһон Президент Эйзенхауэрэй атомна зэбсэгэй ехэ һандаралгын хүсэтэй байһаниие тэмдэглэһэн ушарые ойлгожо болохо байна. Сааша саашадаа энэ асуудалай удхашанар үшөө ехэ болохо гэжэ мүн лэ хараадаа абажа ябаха шухала.

Атомна гү, али водородно зэбсэгтэй гүрэнүүдэй атомна болон водородно зэбсэгые, мүн баһа хүнүүдые олоорынь хюдаха бусад зүйлэй зэбсэгүүдые хорихо тухай асуудалай удхашанарые ёһотойгоор тоогоогүй һаа гү, али энэ асуудалаар уласхоорондын хэлсээ баталалгые тодорхой бэшэ саг хүрэтэр саашадань хойшолуулха болоо һаа, тон ойлгосогүй болохо һэн. Энэ шухала ба хойшолуулагдашагүй асуудалда тиимээр хандаха гээшэ ямаршье үндэһэ баримтагүй байха һэн.

Советскэ Союз атомна зэбсэгые хорихын түлөө, тиихэтээ хамта, бусад бүхы зүйлэй зэбсэгүүдые нилээд ехээр хорихын түлөө хэлбэришэгүй тэмсэл хэнэ. Энэ хадаа шэнэ дайе зайсуулха, арадуудай хоорондын эб найрамдалые ба хани харилсаае бэхижүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан Советскэ гүрэнэй политикатай зохилдоно гээшэ.

Атомна зэбсэг тухай декабриин 8-да хэлэһэн үгэ соогоо США-гэй Президент болбол уласхоорондын түгшүүрилтэ байдалые һуларуулха ба бэе бэедээ эбэй ёһоор этигэхэ оршон байдалые тогтоохо асуудалай шухала удхашанартай байһаниие тэмдэглэбэ. Энэ хадаа тэрэшэлэн Советскэ Правительствын үзэл бодолтой зохилдоно, Советскэ Правительство болбол уласхоорондын харилсаануудтахи түгшүүрилые бага болгохо ябадалда аша туһа хүргэхэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ ябадал хангаха гэжэ саг үргэлжэ эрмэлзэнэ.

Энэ замаар амжалтануудые туйлахын тулада, уласхоорондын харилсаануудтахи түгшүүрилые бага болгохо ябадалда һаад хэдэг шалтагаануудые зайсуулха тушаа алишье талаһаа хүсэл оролдолго гаргаха шухала. Советскэ Союз тушаа хэлэхэ болоо һаа, оронойнгоо амгалан экономикые болон культурые саашадань дэбжээхэ шэнэ асари ехэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ советскэ хүнүүдэй ажалые болон манай материальна ресурснуудые элсүүлэн хандуулхын тула, адли тэгшэ эрхэтэй ба алишье талада ашаг туһатай байха үндэһэ һуури дээрэ уласхоорондын экономическа харилсаае саашадань үргэдхэхын тула бидэнэр бүхы юумэ хэнэбди. Советскэ Союз болбол уласхоорондын зүб һайн худалдаа наймаае хүгжөөхэеэ эрмэлзэдэг ба экономическа талаараа бэеэ даанхай бэшэ оронуудта хашалта хэхэ, тэдэниие газаанашалха гэһэн хүндөө бууранхан политикые эрид шууд буруушаадаг гүрэн мүн болоно. Советскэ Союзай гадаадын политикын интересүүд хадаа ямар нэгэн гүрэнүүдтэ эсэргүү шэглүүлэгдэһэн сэрэгэй блогууд болон союзуудые байгуулха эрилтэ хэнэгүй, бусад гүрэнүүдэй газар дээрэ сэрэгэй базануудые эмхидхэхэ эрилтэ хэнэгүй. Бусад оронуудта хорлолго-һүйдхэл хэхэ ябадалые дэмжэдэг гү, али агентнууд-диверсантнуудые финансировалдаг политикые ябуулха гээшэ гүрэнүүдэй хоорондохи нормальна харилсаануудта таарахагүй байна гэжэ Советскэ Союз тоолоно. Гүрэнүүдэй хоорондохи харилсаануудые һайжаруулха гэһэн эрмэлзэлгэ эдэ принципүүдые алишье талаһаа мэдэрхэ ябадалда хүргэхэ ёһотой һэн; эдэ принципүүд ямар нэгэн гүрэнэй национальна интересүүдтэ зүришэхэгүй, тиихэтээ хамта эб найрамдал болон уласхоорондын аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ интересүүдтэ бүримүһэн харюусаха байна.

Сохом тиимэһээ Советскэ Союз болбол Берлиндэ болохоёо байгаа зүблөөнһөө гадна, мүн Хитадай Арадай Республикын хабаадалгатай табан гүрэнүүдэй зүблөөе тиимэ шухала дээрэ тоолоно, ушарынь, мүнөөнэй оршон байдалда бусад гүрэнүүдэй хүсэл оролдолготой хамта, бүхы агууехэ гүрэнүүдэй имагтал нэгэдэмэл хүсэл оролдолго бүхы уласхоорондын байдалдахи түгшүүрилые бага болгохо ба уласхоорондын шухала болоһон тус тус асуудалнуудые зохилдуулан шиидхэхэ ябадал хангажа болохо юм. Энэ хадаа тэрэшэлэн Нэгэдэмэл Нацануудай Организацинуудай Уставтай зохилдон тааралдана, тэрэнэй ёһоор эб найрамдал ба уласхоорондын аюулгүй байдал сахихын түлөө тусгаар харюусалга табан гүрэнүүдтэ: США-да, Англида, Францида, СССР-тэ ба Хитадта даалгагдаһан байна. Тэрээнтэй хамта, Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида агууехэ хитад арадые мүнөө үедэ имагтал Хитадай Арадай Республика түлөөлхэ ёһотой гэжэ сохом элитэ байна.

Бүгэдэниитын эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин үүргые ба нэрэ хүндые дээшэнь үргэхэ ябадалда туһа хүргэхэ гэжэ хүсэхэдөө, атомна зэбсэгжэлгые ба бусад бүхы зэбсэгжэлгые яаралтайгаар ябуулха ябадал зогсоохо тухай асуудалаар агууехэ табан гүрэнүүдэй позицинуудые дүтэ болгохо тушаа тусгаар ехэ оролдолго гаргаха хэрэгтэй. Атомна болон водородно зэбсэг хэрэглэхэ аюулые зайсуулха талааршье, мүн юрэнхыдөө яаралтай зэбсэгжэлгые зогсоохо талааршье эдэ гүрэнүүдэй хоорондо хэлсээ баталха тээшэ хэгдэһэн алхам бүхэнине бүхы нэгэдэмэл нацанууд нэгэн һаналаараа хэлсээнгүй дэмжэхэ һэн. Тон түрүүндэ, уласхоорондын байдалдахи түгшүүрилые бага болгохо, эб найрамдалые батадхаха шухала арга боломжонууд энэ зам дээрэ бии гээшэ.

Атомна зэбсэгэй удхашанар тухай өөрынгөө һанамжые мэдүүлээд, Президент Эйзенхауэр хадаа хүсэһэн гүрэнүүдэй хоорондо конфиденциальна гү, али дипломатическа зохихо хэлсээнүүдые хэбэл һайн байгаа гэжэ хэлэбэ.

Тиихэ зуураа, Президент Эйзенхауэр хадаа хамаатай гүрэнүүд «нормальна уранай ба дэлбэрдэг материалнуудай запасуудһаа ямар нэгэн хубииень атомна энерги тушаа уласхоорондын органдо», амгалан хэрэгэй зорилгоор ашаглахын тулада, мэнэ гэһээр үгэжэ эхилээд, саашадаашье үгэжэ байг лэ, тус орган Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин харагалзалга доро байг лэ гэһэн дурадхал оруулһан байна. Тэрээнһээ гадна, атомна энерги тушаа уласхоорондын органдо «тэрэнэй мэдэлдэ үгтэһэн дэлбэрдэг ба бусад материалнуудые суглуулхын, хадагалхын ба сахихын түлөө харюусалта даалгажа болохо байгаа» гэжэ энэ дурадхал соо заагдана.

Иимэ дурадхал ямар удхатайб гэжэ хаража үзэхэ шухала.

Нэгэдэхеэр, энэ дурадхал ямар удхатайб гэхэдэ, атомна материалнуудай бии байһан ба шэнээр байгуулагдаха запасуудһаа оролдоо «ямар нэгэн» багахан хубиие амгалан хэрэгэй зорилгоор хэрэглэхын тулада таһалжа үгэхэ гэжэ дурадхагдана. Тиимэһээ, гол ехэнхи атомна материалнууд атомна болон водородно шэнэ бомбонуудые үйлэдбэрилгэдэ урданайхидал адляар үгтэжэ байха болоно, атомна зэбсэгые саашадань суглуулха ба һандаралгын үшөө ехэ хүсэтэй шэнэ түхэлэй иимэ зэбсэг байгуулха бүхы арга боломжо бии байһаар үлэхэ болоно гээшэ. Тиимэ болохолоороо, энэ дурадхал мүнөө хэгдэһэн ёһоороо байхадаа атомна болон водородно зэбсэг үйлэдбэрилхэ аргатай гүрэнүүдэй аргые юугээршье болюулнагүй гээшэ.

Хоёрдохёор, Президент Эйзенхауэрэй дурадхал атомна зэбсэгые хэрэглэхэ арга боломжые заашье хизаарланагүй. Энэ дурадхалые абаа һаа, атомна зэбсэгые ямаршье зорилгоор, ямаршье сагта агрессорэй хэрэглэхэ ябадалые юугээршье хизаарлахагүй байна. Тиимэ болохолоороо, энэ дурадхал атомна добтолгын аюулые алишье зэргээр һуладханагүй.

Тиимэһээ, США-гэй зүгһөө хэгдэһэн дурадхал мүнөөнэйнгөө ёһоор байхадаа атомна зэбсэг улам бүри ехээр үйлэдбэрилжэ байһан ябадалые зогсооногүй, энэ зэбсэгые хэрэглэхэ арга боломжые хизаарланагүй гэһэн тобшолол хэхэ хэрэгтэй. Энэ дурадхалай бодото удхашанарые сэгнэхэдээ энээниие хараадаа абангүй байжа болохогүй.

Агрессиин зэбсэг байһан атомна зэбсэгые хорихо ябадал шухала гэжэ тоолоһон эшэ баримталһан байгаа һаа, энэ дурадхал ондоо удхашанартай байха һэн. Зүгөөр, атомна зэбсэг хорихо шухала тухай США-гэй Президентын үгэ соо дурсагданагүй. Мүнөөнэй атомна үедэ бүхы дэлхэйн арадуудта атомна зэбсэгэй тусгаар аюултай байһаниие Президент Эйзенхауэрэй тэмдэглэһэн байбашье, энэ үгэ соо атомна зэбсэг хорихо тухай асуудал алгасажа гарагдаһан байна.

Уласхоорондын түгшүүрилые бага болгохо шухала тухай хэлэхэтээ хамта, атомна зэбсэг хорихо асуудалые алгасан гаража болохо гээшэ гү?—гэһэн асуудал гарана. Энэ асуудалда хоёр ондоо харюу үгтэхэгүй гээшэ. Уласхоорондын харилсаануудтахи түгшүүрилые бага болгохо ба эб найрамдалые бэхижүүлхэ гэжэ эрмэлзэһэн бүхы хүнүүд энэ асуудалые һайшаалтай зүбөөр, тон түргэнөөр шиидхэхэ ябадал туйлаха гэһэн эрилтэ правительствонуудта хэнгүй байжа шадахагүй байна.

Арадуудай һанаагаа зобожо байһаниинь хадаа атомна дайнай хэгдэжэ болохо ябадалтай гол түлэб холбоотой юм гэжэ һайн мэдээжэ гээшэ, тиин атомна зэбсэгые хорингүйгөөр тиимэ дайнай аюулые зайсуулжа болохогүй юм. Атомна зэбсэгые хорихо шухала гэжэ мэдүүлһэн Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин анхан тогтоһонһоо хойшо энэ мэдэрэгдэжэ байна.

Энэ зорилгые шиидхэхэ зам дээрэ тохёолдожо байгаа бэрхэшээлнүүдые хэншье арсаха аргагүй байна. Зүгөөр, атомна зэбсэг хорихо тухай ба энэ хорилтые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө уласхоорондын хүсэтэ хиналта тогтоохо тухай асуудалаар уласхоорондын хэлсээ баталхын тула Нэгэдэмэл Нацануудай зүгһөө, тон түрүүндэ энээндэ илангаяа хамаатай гүрэнүүдэй зүгһөө горьтой хүсэл оролдолго гаргагдаһан байгаа гэжэ хэлэжэ болохогүй гээшэ. Тиимэһээ, энэ асуудалые шиидхэхэ ябадалые саашадань хойшолуулха гү, али мүнөө үедэ энэ асуудалай тон шухала болоод байхада, тэрэниие алгасажа гараха байдалай тохёолдоо һаань, энээниие эб найрамдал хүсэдэг арадуудта тайлбарилан ойлгуулха аргагүй болохо һэн.

Эгээл тиимэһээ Советскэ Правительство хадаа атомна болон водородно зэбсэгые, мүн баһа хүнүүдые олоорынь хюдаха бусад зүйлэй зэбсэгүүдые үгэ дуугүй хорихо, тэрээнтэй хамта энэ хорилтые хинаха уласхоорондын нарин шанга хиналта тогтоохо гээшэ тон шухала ба хойшолуулагдашагүй асуудал мүн гэжэ урданайхидаал адляар тоолоно. Эб найрамдалда дуратай бүхы арадууд энэ зорилгые тон түргэнөөр шиидхэхэ гэжэ хүсэнэ.

Хэрбээ атомна материалнуудай ямар нэгэн багахан хубинь амгалан хэрэгэй зорилгонуудта үгтэжэ, харин эдэ материалнуудай гол ехэнхинь улам улам бүри ехэ һандаралгын хүсэтэй атомна зэбсэгые үйлэдбэрилгэдэ зорюулагдажа байха гээд бүхы хэрэгэй дүүрээ һаань, атомна дайнай аюул заашье бага болохогүй байна, тиихэдэ эдэ материалнуудай хэмжээниинь саг үргэлжэ ургажа байна. Энэ хадаа атомна зэбсэгэй асуудал тушаа арадуудай һэрэмжые һуладхажа болохо, зүгөөр атомна дайнай бодото аюулые бага болгохо ябадалда туһа нэмэри болохогүй байна.

Хэрбээ амгалан хэрэгэй зорилгонуудта атомна материалнуудай миил ямар нэгэн багахан хубинь үгтөөд, харин атомна зэбсэг үйлэдбэрилгэ саашадаа юугээршье хизаарлагдангүй байха ябадалаар гүрэнүүдэй хоорондохи хэлсээнэй дүүрээ һаань, иимэ уласхоорондын хэлсээн хадаа атомна зэбсэг үйлэдбэрилхэ гэһэн сэхэ зүбшэл бодото дээрээ үгэхэ һэн. Атомна зэбсэг үйлэдбэрилхэ гэһэн уласхоорондын зүбшэл үгэхэ гээшэ агрессивнэ хүсэнүүдтэ туһатай байха һэн. Иимэ байдал атомна зэбсэг хорихо тухай хэлсээ туйлаха ябадал хүнгэдхэхэгүй байхаһаа гадна, харин иимэ хэлсээе туйлаха зам дээрэ шэнэ һаад түбэг болохо һэн.

Эб найрамдалые бэхижүүлхэ гэжэ бидэнэй эрмэлзэдэг тула, атомна дайнай аюул тушаа һэрэмжые һуладхаха ябадалшье, атомна зэбсэг үйлэдбэрилхэ уласхоорондын зүбшэл үгэхэ ябадалшье манай зорилгодо орохогүй байна. Сохом тиимэһээ, эб найрамдал хүсэдэг бүхы гүрэнүүд амгалан хэрэгэй зорилгонуудта атомна материалнуудай ямар нэгэн багахан хубиие үгөөд хизаарлахагүй зорилготой гэжэ мэдэрхэ шухала. Атомна материалнуудай ямар нэгэн хубинь бэшэ, харин тэрэнэй бүхыдөө амгалан хэрэгэй зорилгонуудта бүримүһэн үгтэхэнь шухала, энэ хадаа промышленностиие, хүдөө ажахые ба транспортые дэбжээхын тула, техникые хэрэглэлгын бүхы һалбаринуудта тэрэниие нарижуулан һайжаруулхын тулада, наукын саашадаа, улам бүри дээшээ дэбжэхын тула үзэгдөө дуулдаагүй ехэ арга боломжонуудые олгохо байгаа.

Атомна болон водородно зэбсэгые хорихо, атомна бүхы материалнуудые арадуудай амгалан хэрэглэмжэнүүдтэ ашаглаха гээшэ, тиихэдээ экономическа талаараа һула районуудай хэрэглэмжэнүүд тухай ёһотой һаналаа табяад байха гээшэ энээнтэй хамта мүн юрын зэбсэгүүдые эрид шууд хороохо тухай асуудалаар хэлсээ туйлаха арга боломжые хүнгэдхэхэ байгаа гэжэ тэрэшэлэн хараадаа абаха хэрэгтэй. Энэ хадаа олон гүрэнүүдтэ арминуудай, сэрэгэй авиациин, далайн сэрэгэй флодой ехэ болгогдоһонтой хамта гэхэ гү, али мүнөө үедэ яаралтай зэбсэгжэлгэ хэгдэжэ байһантай хамта арадуудай түлэдэг хүшэр хүндэ налогуудые угаа ехээр хүнгэдхэжэ үгэхэ байгаа.

Эдэ бүгэдэ хадаа атомна зэбсэгые хорихо, тэрээнтэй хамта энэ хорилтые хинаха уласхоорондын хиналта тогтоохо, мүн энэ зэбсэгые хэрэглэхэ ябадалһаа үгэ дуугүйгөөр арсаха ябадалай шухала болоһониие мэдэрхэ эрилтэ хэнэ. Тиимэһээ Советскэ Правительство энэ асуудалаар уласхоорондын зохихо хэлсээ туйлаха ябадалай хойшолуулагдашагүй байһаниие саашадаашье онсолон тэмдэглэхэ байна.

Өөрынгөө хэһэн дурадхалнууд тушаа конфиденциальна гү, али дипломатическа хэлсээнүүдые хэхэ тухай Президент Эйзенхауэрэй мэдүүлгэ тушаа хэлэхэ болоо һаа, Советскэ Правительство хадаа эб найрамдал хүсэдэг өөрынгөө политикые хэлбэришэгүйгөөр баримталан, иимэ хэлсээнүүдтэ хабаадахаар бэлэн байһан тухайгаа мэдүүлнэ. Советскэ Правительство хадаа бүгэдэниитын эб найрамдал бэхижүүлхын аша туһада, арсалдаата асуудалнууд тушаа алишье талын абажа боломоор хэлсээнүүдые туйлахын зорилгоор гүрэнүүдэй хоорондо сэхэ хэлсээнүүдые хэхэ ябадалые ехэ удхашанартай дээрэ хододоо тоолодог байна.

Тиихэ зуураа, США-гэй Правительство болбол өөрынгөө хэһэн мэдүүлгэтэй зохилдуулан шухала тайлбарилгануудые хэхэ бээз гэжэ Советскэ Правительство хүлеэнэ, ушарынь хадаа США-гэй дурадхал гол шухала хубинуудтаа тодо бэшэ удхатай байна, атомна зэбсэг хорихо шухала байһаниие хараалнагүй, мүн энэ зэбсэг хэрэглэхэ ябадалһаа арсалгые хараалнагүй.

Хүн түрэлтэн болбол атомна дайнай аюулнуудһаа зайсуулагдаха ёһотой ба зайсуулагдажа болохо байна гэжэ Советскэ Союз гүнзэгыгөөр этигэнэ. Энэ зорилгые шиидхэлгэдэ атомна зэбсэгэй хүсэтэй гүрэнүүдтэ тусгаар харюусалга даалгагдана.

Советскэ Союз тушаа хэлэхэ болоо һаа, тэрэнэй хараа бодолынь тон эли тодо байна. Тэрэнь юуб гэхэдэ, хүнэй ухаан бодолой агууехэ нээлтые цивилизацида эсэргүүгээр бэшэ, харин тэрэниие бүхы талаарнь дэбжээлгэдэ, хүнүүдые олоорынь хюдалгада бэшэ, харин амгалан хэрэглэмжэнүүдтэ, хүн зоной байдал һуудалые һайжаруулга бүхы аргаар хангалгада зорюулха ябадал болоно.

Советскэ Правительство хадаа эдэ хэлсээнүүдэй үедэ Советскэ Союзай иимэ дурадхал нэгэн доро харагдаха байна гэһэн һанал бодол баримтална:

Хэлсээндэ хабаадагшад—гүрэнүүд уласхоорондын түгшүүрилые бага болгохо эрмэлзэлгые хүтэлбэри болгон, атомна, водородно болон хүнүүдые олоорынь хюдаха бусад зэбсэгүүдые хэрэглэхэгүй гэһэн нангин ба үгэ дуугүй уялга абана.

Энэ асуудалаар уласхоорондын хэлсээ баталалгые туйлаха гээшэ атомна, водородно болон хүнүүдые олоорынь хюдаха бусад зүйлэй зэбсэгүүдые гүрэнүүдэй зэбсэгүүдһээ бүримүһэн хорижо хуряаха, сэрэгэй зорилгоор атомна энерги хэрэглэхэ ябадалые хорихо тухай хэлсээе дүүргэлгэ хангаха уласхоорондын шанга хиналта тогтоохо замаар шухала алхам хэхэ ябадал болохо байгаа.

Советскэ Союз хадаа үхэлэй аюулта атомна болон водородно зэбсэгһээ хүн түрэлтэниие абархын тула гүн ехэ һаналаа табяад, хүндэ эсэргүүгээр энэ зэбсэгэй хэзээдэшье хэрэглэгдэхэгүйн тула бүхы хүсэеэ гаргаха байна.

ЭХЭ ОРОНДОО УРБАГШАДЫЕ ШЭРҮҮН ХАТУУГААР ХЭҺЭЭХЭ

*

Революционно һэрэмжэеэ дээшэлүүлхэ

КИЕВ, декабриин 19. (ТАСС). К. Марксын нэрэмжэтэ фабрикын клубай уужам зал дотор хүн зон дүүрэнхэй. Ороной түрүү кондитерскэ предприятинуудай нэгэн болохо тус предприятиин хүдэлмэришэд ба албахаагшад эндэ суглараа.

Эгээн түрүүн нүхэр Рожкова үгэ абаба. Энэ фабрикада 30 жэл хүдэлмэрилһэн буурал толгойтой эхэнэр трибуна дээрэ гараба. Тэрэ игэжэ хэлэбэ:

—Хүн түрэлтэнэй дайсад, гадаадын капиталда бэеэ худалдаһан бузар золигууд жэгшүүритэ муухай хэрэг һанаашалһан байна. Урбагша Берия ба тэрэнэй зарсанар хадаа манай сүлөөтэйгөөр ажаһууха ба ажаллаха арга боломжые үгы болгохо, маниие буржуазин богоолнууд болгохо гэжэ һанаһан байгаа. Теэд тэрэнь бүтээгүй ба хэзээдэшье бүтэхэгүйл! Бүлэг шпионууд ба алуурщад элирүүлэгдэжэ, бута сохигдоо. Бидэнэр түрэл Коммунистическэ парти ба Советскэ правительствоёо тойрон улам нигтаар жагсахабди.

—Алууршад ба заговорщигууд баригдаа,—гэжэ Карамельнэ цехын эрхим слесарь нүхэр Федоренко хэлэбэ,—советскэ арад тэдээндэ хараал шэрээл шэнгээнэ.

Революционно һэрэмжэеэ дээшэлүүлхэ, инаг Эсэгэ оронойнгоо аша туһада ажалайнгаа хүсые арьбадхаха гэжэ фабрикын коллективые нүхэр Федоренко уряалба.

Нэгэн һаналаар баталан абаһан резолюци соогоо, суглаанда хабаадагшад хадаа харата дайсан Берия ба тэрээнтэй нүхэсэгшэдэй хорото ябуулганууд тушаа зэбүүрхэлээ мэдүүлнэ. Эхэ орондоо урбагшадые хатуу шангаар хэһээхые эринэ.

Грузинска арад зэбүүрхэнэ

ТБИЛИСИ, декабриин 20. (ТАСС). Грузиин городууд ба тосхонуудта олон зоной хабаадалгатай суглаанууд боложо байна. Эхэ орондоо урбагша, уласхоорондын империализмын агент Берия ба тэрэнэй заговорщигуудай бүлэгтэ хабаадагшадай хэрэг тушаа мүрдэлгын дүүрэһэн тухай СССР-эй Прокуратурын мэдээсэлые ажалшад зүбшэн хэлсэнэ.

Сталинай нэрэмжэтэ Закавказска металлургическа заводой коллективэй суглаан дээрэ булад хайлуулагша Ш. Кухалейшвили үгэ абаба. Тэрэ игэжэ мэдүүлбэ:

—Империализмын бузар хүлһэншэн, арадай дайсан Берия ба тэрэнэй зарсанар манай орондо буржуазин зонхилолго һэргээхэ һанаатай байгаа. Теэд тэдэнэр элирүүлэгдэбэ, ёһотой шангаар хэһээгдэхэ байна. Манай парти, правительствын ба арадай эблэршэгүй бата нэгэдэлые һуларуулжа хэншье, хэзээдэшье шадахагүй гэжэ социалистическэ Эхэ ороной дайсад мэдэжэ байдаг лэ.

Тбилисскэ камбольно-суконно фабрикын коллективэй суглаан дээрэ бүд нэхэгшэ Н. Петриашкили үгэ абаад, игэжэ хэлэбэ:

—Советскэ арадта урбагша Берия ба тэрээнтэй нүхэсэгшэдэй харата муухай ябуулганууд бидэнэй уур сухал ба зэбүүрхэл хүдэлгэбэ. Эхэ орондоо урбагша, шпион Берия гэмтэ зорилгонуудые туйлахын түлөө, засагые гартаа абахын ба манай орон дотор буржуазин зонхилолго һэргээхын тула али болохо муухай органуудые хэрэглэдэг байгаа. Бүхы грузинска арад Эхэ оронойнгоо бузар бүлай, дайсан Берия, тэрэнэй шайкада зэбүүрхэн уур сухалаа хүргэнэ. Бүхы советскэ хүнүүдтэл адляар бидэнэр түрэл Коммунистическэ партияа ба Советскэ правительствоёо тойруулан өөһэдынгөө зэргэнүүдые бүри нигтаар жагсааха, революционно һэрэмжэеэ дээшэлүүлхэ, коммунизмын плалта тээшэ зорижо ябаһан инаг Эхэ оронойнгоо аша туһада улам шэн зорилготойгоор ажаллахабди.

Гэмтэдые хатуу шангаар хэһээхэ

ВИЛЬНЮС, декабриин 19. (ТАСС). Эхэ орондоо урбагша бузар муухай Берия болон тэрээнтэй нүхэсэгшэдэй хэрэг тушаа СССР-эй Прокуратурын мэдээсэлдэ зорюулагдаһан эхэ суглаанууд Вильнюсэй предприятинуудта, эмхи зургаанууд болон һургуулинуудта болобо.

«Лелия» гэжэ оёдолой фабрикын хэдэн зуугаад эрэгтэй, эмэгтэй хүдэлмэришэд № 3 цех соо суглаа хэбэ. Халаанай начальник Янина Забулените игэжэ хэлэбэ:

—Советскэ арад өөрынгөө революционно һэрэмжые сусаршагүйгөөр дээшэлүүлжэ, Коммунистическэ парти ба Советскэ правительствоёо тойроод нигтаран жагсана. Эхэ орондоо урбагшадые эгээн хатуугаар хэһээхые бидэнэр эринэбди. Арадай дайсад хайра гамгүйгөөр хэһээгдэхэ ёһотой!

* *

Улан-Удын предприятинуудай хүдэлмэришэдэй зэбүүрхэл

Уласхоорондын империализмын бузар муухай агент, Эхэ орондоо урбагша Бериин ба тэрэнэй туһамаршадай хэрэгые мүрдэлгын дүүрэһэн тухай СССР-эй Прокуратурын мэдээсэл бүхы орон дотор тараба.

Улан-Удын Железнодорожно районой промышленна предприятинуудай цехүүдтэ, эмхи зургаануудта, һургуулинуудта суглаанууд ба хамтын уншалганууд болоо. Декабриин 17—18—19-нэй үдэрнүүдтэ партийна эхин организацинуудай 145 секретарьнууд, 800 гаран агитаторнууд лекци ба элидхэлнүүдые, хамтын уншалгануудые үнгэргэһэн байна.

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой цехын столяр нүхэр Михеев суглаан дээрэ игэжэ мэдүүлээ:

—Бидэнэр, манай заводой хүдэлмэришэд заговорщигуудай урбагша бүлэгые хаһа саг соонь элирүүлжэ, тэдэнэй бузар муухай ябуулгые усадхаһандань түрэл Коммунистическэ партидаа, Советскэ правительстводаа бүхы советскэ арадтаяа хамта үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэнэбди. Бидэнэр, советскэ арад саашадаа парти ба правительствоёо тойрон улам нигтаар жагсажа, өөһэдынгөө һэрэмжые бүри шангадхаха ёһотойбди.

Удаань үгэ хэлэһэн слесарь Аненкин, мастер Есина ба бусад өөһэдынгөө һэрэмжые улам хурсадхаха, ажалайнгаа бүтээсые бүри дээшэлүүлэн, Эсэгэ оронойнгоо хүсэ шадалые бүри бүхэжүүлхын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллахыень цехынгээ хүдэлмэришэдые уряалба.

Түмэр замай Улан-Удэ станциин паровозно депогой хүдэлмэришэдэй суглаан дээрэ инструментальна цехын мастер нүхэр Рубан үгэ хэлэхэ зуураа, игэжэ мэдүүлээ:

—Эхэ орондоо урбагша Бериин ба тэрэнэй заговорщигуудай бүлэг манай Эхэ ороной һалбаран байгаа ажана һайхан байдалые һандаргажа, капиталистическэ журам һэргээн бодхоохо гэжэ һэдэһэн байгаа. Манай түрэл партиин ба Советскэ правительствын эрид хэмжээ абаһанай эсэстэ эдэ нохосуудай ябуулга таһа сохигдоо.

Эдэ муухай хара нохосуудай хэһэн гэмүүд жэгшүүритэй ба зэбүүрхэлтэ муухай. Советскэ арад Эсэгэ орондоо урбагшадые хатуу шангаар хэһээхые эринэ. Теэд энэ эрилтые советскэ үнэн сэхэ сүүдэй бэелүүлхэ байһандань этигэнэбди.

—Советскэ гүрэнэй дайсан, хариин капиталистнуудта бэеэ худалдаһан Бериин, — гэжэ бэлэдхэлэй цехын стахановец слесарь С. Арский хэлэбэ, — гэмтэ муухай һанаашалгануудые гаргажа байһанайнь түлөө советскэ хуулиин ёһоор тон шангаар хэһээхые эринэб. Саашадаа революционно һэрэмжэеэ бүри дээшэнь үргэжэ, коммунистическэ общество байгуулхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлээ!

Мүн тэрэшэлэн митинг ба суглаанууд городой бусад предприятинууд болон эмхи зургаанuудта үнгэргэгдөө.

Мяханай комбинадай мал үүсэлэлгын цехын хүдэлмэришэдэй суглаан дээрэ залуу хүдэлмэришэн комсомолец Харитончик игэжэ мэдүүлээ:

—Урбагша Бериин ба тэрэнэй заговорщигуудай алууршa бүлэг хүдөө ажахые дэбжээлгэдэ, советскэ арадай материальна ажана байдалые хэлбэришэгүйгөөр һайжаруулгада зорюулагдаһан парти, правительствын тон шухала хэмжээ-ябуулгануудай үнгэргэлгые элдэб аргаар хойшо татадаг байгаа. Энэнь колхозно байгуулалтые унагааха, орон дотор эдеэ хоолой талаар бэрхэшээлнүүдые бии болгохо гэһэн зорилготой байһыень харуулна. Мүн хүн дүрсээ гээһэн эдэ муухай золигууд СССР-эй арадуудай хани барисаае эбдэхэ гэжэ һэдэһэн байна.

Бериин ба тэрэнтэй нүхэсэгшэдэй бузар муухай гэмтэ ябуулганууд советскэ ороной үнэн сэхэ ажалшадай уур сухалые айхабтар ехээр хүргэнэ. Бидэ тэдэнэрые эгээ хатуугаар хэһээхые эринэбди.

Бурят-Монголой арад зон олон тоото митинг, суглаанууд дээгүүрээ советскэ ороной бүхы арадтал адли партиин Центральна Комитедые, Советскэ правительствые тойрон өөһэдынгөө зэргэнүүдые улам нигтаруулхабди, коммунизмын агуухэ идейе бэелүүлхын түлөө ами бэеэ гамнахагүйбди гэжэ мэдүүлбэ.

Хатуу шангаар хэһээхэ!

ЕХЭ-КУДАРА. (Телефоноор абтаба). Кударын аймагай Ехэ-Кударын МТС-эй хүдэлмэришэд, албахаагшад, мэргэжэлтэд болон заһабарилгада ябажа байһан механизаторнууд улаан булан соогоо сугларжа, арадай дайсан, уласхоорондын империализмын хорото агент Бериин, тэрээнтэй нүхэсэжэ, советскэ арадай амгалан тайбан ажабайдалые, ажалые һандаргахын, тиин бидэниие ядарал зоболондо хүргэхын тулада бузар муухай, хүнэй һанаанда орохогүй жэгшүүритэ хэрэгүүдые хэжэ байһан Меркулов, Деканозов, Гоглидзе, Кобулов, Мешик, Влодзимирский гэгшэдэй хэрэгые СССР-эй Прокуратурын мүрдэжэ дүүргэһэн тухай мэдээсэлые шагнаба. СССР-эй Прокуратурын мэдээсэлые дууулаһанайнгаа удаа сугларагшад арадай дайсадай хэжэ байһан хорото хэрэг тушаа тон ехээр зэбүүрхэһэнээ, тэдэниие хүдэлмэришэн-таряашанай гүрэнэй, үнэн зүб хуулиин үндэһөөр хатуу шангаар хэһээхые эрижэ байһанаа мэдүүлбэ.

—Эдэ хүн түрэлтэнэй шаар шабхаруунууд түүхын ябасые гэдэргэнь эрьюулхэ, 1917 ондо манай үбгэ эсэгэнэрэй улаан шуһаараа дайлалдажа туйлаһан туйлалтануудые үгы хэхэ, тиин һалан һандаржа байһан капитализмые манай орон дотор дахинаа тогтоохо гэһэн бузар муухай түсэбтэй байгаа, —гэжэ комбайнер Батомункуев хэлэбэ. —Теэд тэдэнэй харата түсэбүүд бүтэбэгүй, бүтэхэшье арганьгүй. Манай түрэл Коммунистическэ парти тэдэнэй гэмтэ хэрэгые элирүүлээ. Мүнөө эдэ дайсадые, тэдэнэй туһамаршадые эгээл шангаар хойшодоо арадай амгалан тайбан ажабайдалда хурисажа байдаг этэгээдүүдтэ һургаал болохоор хэһээхэ, арадай дайсадай амсадаг эгээл шанга зэмэ амсуулха хэрэг үлөө. Бидэнэр, комбайнуудые заһабарилжа байһан механизаторнууд эдэ жэгшүүритэ дайсадай хэжэ байһан хара муухай хэрэгэй хорондо, тэдэниие түрэл партиингаа элирүүлһэнэй урманда шэнэ жэлэй гаратар үшөө 5 комбайн заһабарилгаһаа гаргаха уялга абанабди.

Удаань үгэ хэлэһэн тракторна бригадын бригадир нүхэр Степанов эдэ этэгээдүүдэй хэжэ байһан хорото хэрэг тухай тогтожо тэмдэглээд, Бериие, тэрэнэй туһамаршадые хатуу шангаар хэһээхэ тухай бүхы советскэ арадтай хамтадаа дуу нэгэдэн эрижэ байһанаа мэдүүлбэ. Тиигээд тэрэ мүнөө заһабарилга дээрэ ажаллажа байха зуураа, үдэрэйнгөө даалгабариие 150 процентһээ доошо бэшээр дүүргэжэ байха уялга абаа.

Митинг дээрэ хамта 14 хүн үгэ хэлэжэ, эдэ дайсадые шангаар хэһээхые эриһэн, саашадаа һэрэмжэеэ бүри шангадхахые уряалһан байна.

Г. Одоев.

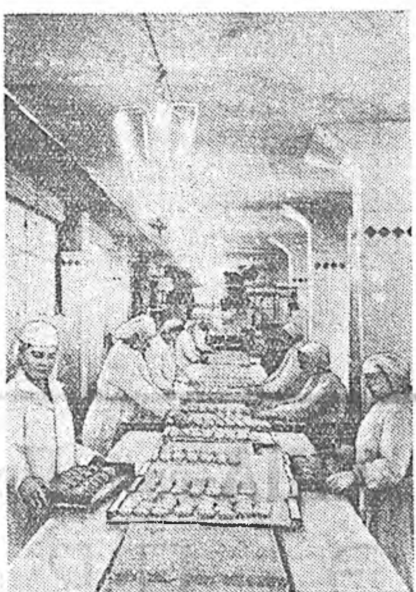
Урбагшад гэмээ амсаха ёһотой

Улан-Удын судно-заһабарилгын заводой коллектив Эхэ орондоо урбагша Бериин ба тэрээнэй бүлэг туһалагшадай хэрэгэй мүрдэлгые хэжэ дүүргэһэн тухай СССР-эй Прокуратурын мэдээсэлые дуулахадаа урбагшад тушаа тон ехээр зэбүүрхэбэ.

—Бериин ба тэрэнэй бүлэгэйхидэй хэһэн бузар ябуулганyудта советскэ хүнүүд хараал шэнгээнэ, — гэжэ заводой механическа цехын начальник нүхэр Андреев эндэ болоһон хүдэлмэришэдэй митинг дээрэ хэлэбэ. — Уласхоорондын империализмын хүлһэншэд хадаа хүдэлмэришэн-таряашадай гүрэниие усадхажа, капитализмые дахин бодхоохын тулада эрмэлзэһэн байна. Гэбэшье, тэдэнэй бузар муухай эрмэлзэлгэ буруу һүрэжэ, хорото муухай һабарнуудынь хуха сохигдоо. Зэбүүрхэлтэ урбагшадые эгээл шангаар хэһээхые эринэбди. Советскэ сүүдэй приговор хадаа үнэн сэхэ бүхы советскэ арадай приговор мүн. Бидэнэр партиин Центральна Комитедые, Советскэ правительствые тойрон бүри нигтаар жагсанабди. Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые бэхижүүлхын тула бидэнэр өөһэдынгөө хүсые гамнахагүйбди.

Цехын мастер нүхэр Шаныгин заводой бүхы коллективэй һанал бодолые мэдүүлэн, игэжэ хэлэбэ:

—Урбагша Берия ба тэрээнтэй нүхэсэгшэд олонациональна манай ороной хүдэлмэришэн-таряашадай нигта холбоое эбдэхын, колхозно байгуулалтые һуларуулхын тулада элдэб хорото ябуулгануудые хэжэ байһан байба. Тэдэнэр Эхэ оронойдомнай урбажа, уласхоорондын империализмын агентура, советскэ арадай хорото дайсад болоод, ябуулга хэжэ байһанайнгаа түлөө хуулиин дээдэ хэһээлтэ амсаха ёһотой.

Ленинград. С. М. Кировэй нэрэмжэтэ мяханай комбинадта кулинарно-фасовочно ба котлетнэ цех шэнэлхэгдэн баригдаба. Поточно шэнэ лини тодхожо, хэдэн механизмуудые һайжаруулһанай ашаар, котлетнэ цехын ажалай бүтээсэ хоёр дахин дээшэлбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: котлетнэ линиин конвейер. Наада талада — хүдэлмэришэд М. Ф. Николаева (зүүн гарһаа). Р. Ф. Лохапкова гэгшэд байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Уранзураашад колхозуудые шефтээ абаба

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэг мүнөө үнэхөөрөөшье бүгэдэарадай хэрэг болоо. Манай республикын хэдэ хэдэн промышленна предприятинууд колхозуудые шефтээ абажа, тэдэнэртэ али болохо туһаламжа үзүүлнэ. Завод, предприятинуудһаа гадна, мүн республикын олон тоото эмхи зургаанууд, тэрэ тоодо культурын эмхи зургаанууд колхозуудые шефтээ абана. БМАССР-эй уранзураашадай Союз, уранзуралгын искусствын музей, уранзуралгын үйлэдбэриин мастерскойнууд Иволгын аймагай «Улаан Оронго», Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудые шефтээ абаа. Искусствын эдэ организацинууд шефтээ абаһан колхозуудтаа ошожо, ямар туһаламжа хэрэгтэй байһыень мэдэжэ ерэһэн юм. Тэдэ колхозууд клубуудыень шэмэхэ тухай туһаламжа эриһэн байгаа.

Уранзураашад шефтээ абаһан колхозуудайнгаа эрилтые дүүргэхэ гэжэ суглаан дээрээ нэгэн дуугаар шиидээ. Клуб болон правленинүүдэй досоохиие гоёохын тула уранзураашад мүнөө ехэ хүдэлмэри хэжэ байна.

КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүдэй, марксизм-ленинизмын классигуудай портредүүд зурагдажа байна.

Колхозуудай клубай сценын саана табигдаха Ленин, Сталинай томо портредүүд зурагдаха юм. Лысенко, Мичурин, Докучаев, Костычев, Вильямс гэгшэдэй портредүүд тоһон шэрээр зурагдаха байна. Тэдэ колхозуудта хүндэлэлэй, показателиин досканууднаа гадна, мүн бусадшье хүдэлмэринүүдые хэхэ юм. Зурагдаһан бүхы зурагуудынь гоё рамануудаар хүбөөлэгдэхэ байна.

Уранзураашад шефтээ абаһан колхозуудаараа ябажа, уранзуралгын нүүдэл выставкэнүүдые эмхидхэхэһээ гадна, фермэ болон тарянажалай бригаданuудта нэгэ нэгээрээ, бүлэг бүлэгөөрөө ошожо, ханын газетэнүүдые гаргалсаха, уранзуралгын искусство тухай лекцинүүдые уншаха, хүдөө ажахын түрүүшүүлэй портредүүдые зураха юм. Тэрэшэлэн колхозуудай уранзураашадта саг үргэлжэ туһаламжа үзүүлэгдэхэ, КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолоор, хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай темээр колхознигуудай дунда хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэхэ байна. Уранзураашад шефтээ абаһан колхозуудаараа ябажа туһаламжа үзүүлхэ зуураа, творческо хүдэлмэридөө хэрэглэхын тула һонирхолтой материалнуудые суглуулха юм.

Мүнөө үедэ уранзураашадай Союзай хүдэлмэрилэгшэд творческо хүдэлмэриингөө түсэбые зөхёожо байна.

Т. Рудь, БМАССР-эй уранзураашадай Союзай харюусалгата секретарь.

Агитаторай ажал

Гуталай фабрикын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда ниитэ-агитационно хүдэлмэри муу бэшээр табигданхай. Эндэ агитатор Василий Бухальцев илангаяа һайнаар хүдэлмэрилнэ. Нүхэр Бухальцев «Үргэн хэрэглэлэй промышленна эд товар үйлэдбэрилгэ үргэдхэхэ ба тэрэнэй шанарые һайжаруулха тухай» ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй, мүн КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолнуудые фабрикын коллективэй дунда тайлбарилжа үгэнэ.

Нүхэр Бухальцев ямар нэгэн темээр хөөрэлдөө үнгэргэхэдөө һонирхолтойгоор, коллективэйнгээ ажабайдалтай нигта холбоотойгоор үнгэргэдэг. Тэрэнэй үнгэргэһэн хөөрэлдөөе хүдэлмэришэд анхаралтайгаар шагнадаг юм.

В. Жигжитов.

Кяхта.

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерстводэ

США-һаа СССР-тэ байгаа посол г-н Ч. Болен декабриин 9-дэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотовто иимэ удхатай бэшэг эльгээбэ:

«Хүндэтэ господин Молотов.

Генеральна Ассамблейн заседани дээрэ Президент Эйзенхауэрэй хэлэһэн үгын текстые үсэгэлдэр Танда дамжуулан эльгээхэб гэжэ найдаһан аад, би тэрэниие саг соонь абаагүй байһандаа халагланаб.

Президент Эйзенхауэрэй хэлэһэн үгэһөө абтаһан баримтануудые энээндэ хабсарганаб. Декабриин 7-до Тантай миниин зүбшэн хэлсэһэн асуудалда хамаатай эдэ баримтануудые би үсэгэлдэр үдэшэ Вашингтонһоо абаһан байнаб.

Танда үнэн байгша
Чарльз Ю. Болен,
Американска Посол.

1953 оной декабриин 8-най вторнигто Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Генеральна Ассамблейн заседани дээрэ Президент Эйзенхауэрэй хэлэһэн үгэһөө абтаһан баримтанууд

«Дүрбэн гүрэнэй зүблөө зарлахаар бэлэн байһанай гэршэ гээшэ гэжэ нэрлэжэ удхаарнь болохо зүйлые бидэнэр тон һаяхан Советскэ Союзһаа абаабди. Урдада Соведүүдэй табижа байһан, таарамжагүй даб дээрэхи условинууд энэ ното соо байхагүй юм гэжэ манай союзнигуудтай—Великобританитай ба Францитай хамтадаа бидэнэр баяртайгаар харанабди.

Холбоото Штадууд, Великобритани ба Франци Советскэ Союзтай уулзаха тухай хэлсээ түргөөр туйлаа гэжэ манай хамтын бермудска коммюникэһээ танда мэдээжэ байна.

Холбоото Штадуудай правительство үнэн сэдьхэлэй этигэл найдабаритайгаар энэ зүблөөндэ хандана. Уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха гансахан зүб замда — эб найрамдалай хэрэгтэ тодорхой дүнгүүдые энэ зүблөөнэй асарха ёһотой байһан гансахан зорилго туйлахын тула бидэнэр ухаан бодолойнгоо бүхы хүсые зорюулхабди...

ООН-эй Генеральна Ассамблейн дурадхалые хараадаа абажа, Холбоото Штадууд хадаа гансахан шье эб найрамдалай хэрэгтэ бэшэ, мүн бүхы дэлхэйн ажабайдалда муугаар нүлөөлжэ байгаа атомна зэбсэг яаралтайгаар бэлэдхэлгын проблемые «таарамжатайгаар шиидхэлгэ» туйлахын тула энээндэ «гол түлэб хамаатай» бусад оронуудай түлөөлэгшэдтэй нюусаар дары уулзахаар бэлэн байна.

Нюуса гү, али дипломатическа эдэ хэлсээнүүдтэ бидэнэр шэнэ ойлголто оруулнабди.

Энээндэ гол түлэб хамаатай правительствонууд хадаа юрын үнэн бодолой зүбшөөһэнэй хэмжээгээр, өөһэдынгөө нормальна уранай ба задаран бутардаг материалнуудай запасуудһаа ямар-нэгэн хубиинь атомна энергиин талаар уласхоорондын органдо мүнөө хамтадаа дамжуулан үгэжэ эхилхэ ба саашадаа дамжуулан үгэжэ үргэлжэлхэ ёһотой. Тиимэ орган Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин хамгаалалта доро байгуулагдаха юм гэжэ найданабди.

Вкладуудай хубита, процедуранууд ба бусад детальнууд миниин дээрэ дурдаһан «нюуса хэлсээнүүдэй» үедэ тодорхойлогдохо байна.

Холбоото Штадууд эдэ һэдэлгэнүүдые үнэн сэдьхэлтэйгээр хэхээр бэлэн юм. Тиимэ лэ үнэн сэдьхэлтэй байһан Холбоото Штадуудай ямаршье нүхэсэгшэ орон хадаа Холбоото Штадууд тэнэг гү, али хара һанаатай нүхэсэгшэ бэшэ байна гэжэ хараха юм.

Энэ түсэбые бэелүүлхэ хэрэгтэ анха түрүүшын вкладууд тоогоороо ехэ бэшэ байхань лабтай. Гэбэшье, энэ дурадхал ехэ булюу һайн зүйлнүүдтэй байна, ушарынь тэрэ хадаа уласхоорондын инспекциин ба хиналтын бүрин таарамжатай системэ байгуулха гэһэн ямаршье һэдэлгын үедэ гарадаг уур сухал ба хоорондын һэжэглэлтэ түрүүлэнгүйгөөр бэелүүлэгдэжэ болохо юм.

Атомна энергиин талаар органой мэдэлдэ үгтэһэн таран бутардаг ба бусад материалнуудые суглуулхын, хадагалхын ба хамгаалхын түлөө харюусалгые тус органдо даалгажа болохо байгаа. Манай эрдэмтэдэй ухаалан зохёолго хадаа таран бутардаг материалнуудай тиимэ запасуудые гэнтын буляан абалгаһаа абаржа болохо аюулгүй онсо условинуудые байгуулга хангаха байна.

Атомна энергиин талаар энэ органой бүри шухала зорилгонь юуб гэхэдэ, таран бутардаг эдэ материалнуудые хүн түрэлтэнэй амгалан ажал-ябуулгада үгэжэ болохо методуудые зохёохо ябадал болоно. Мэргэжэлтэд хүдөө ажахын, медицинын ба ажал-ябуулгын амгалан бусад һалбаринуудай хэрэглэмжэдэ атомна энерги ашаглахын тула элсүүлэгдэхэ байгаа. Электроэнергиин дутуу байһан ушарһаа ехэ бэрхэшээл үзэдэг дэлхэйн тэдэ районуудта электроэнергиие элбэг ехээр хангаха гээшэ тусхай зорилго болохо байгаа. Тиимэ болохолоороо, энэ хэрэгтэ хани харилсаатай байһан гүрэнүүд хүн түрэлтэниие айлган сошордуулхын оронло, тэрэнэй хэрэглэмжые хангалгада өөһэдынгөө хүсэнүүдэй зарим хубиинь зорюулха байгаа.

Атомна энергиие эбэй ёһоор тиигэжэ ашаглалга түргэдхэжэ болохо түсэбүүдые «энээндэ гол түлэб хамаатай» бусад гүрэнүүдтэй хамтадаа зохёожо эхилхээр бүрин бэлэн байха, энээгээрээ омогорхохо байгаа.

«Энээндэ гол түлэб хамаатай» оронуудай тоодо Советскэ Союзай оролсохо ёһотой байһаниинь лабтай...»

Хүдөөгэй библиотекые даагша

Бичурын аймагай Ара-Хэрээтын хүдөөгэй библиотекын байгуулагдаһанһаа хойшо гурба һара үнгэрөө. Энэ богонихон болзор соо библиотекэ ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Уншагшадайнь тоо мүнөө 230 хүн болотороо олошороо. Номойнь фонд мүн лэ нэмээгдэнэ, Хэрбээ библиотекын байгуулагдахада тэндэ 1070 ном тоологдожо байгаа һаа, мүнөө 1500 гаран ном болоо.

Библиотекэ үбэлэй үедэ һайнаар хүдэлмэрилхэ бүхы арга боломжотой. Байрань дулаалагдажа, сагаадагдаа, хүсэд хүрэхэ түлеэгээр хангагдаа. Уншалгын залда 15—20 хүнэй һууха һууринууд бии. Ажалайнгаа һүүлээр колхозой ажалшад библиотекэдээ ерэжэ, ном, газетэ, журналнуудые уншадаг, шатар, домино табидаг юм.

Библиотекые даагша Лхамацоу Дашипыловна Дармаева хүдэлмэреэ һайжаруулхын тула ехэ оролдолго гаргана. Тэрэ хадаа библиотекынгээ байрые лозунг, плакат болон фотомонтажаар шэмэглэдэг, шэнэ номуудай выставкэ эмхидхэдэг юм.

Лхамацоу Дашипыловна уншагшадайнгаа эрилтэнүүдые анхаралтайгаар шэнжэлнэ. Колхозой зүгы үсхэбэрилэгшэ наһажаал болоһон Даба Бадмаевай библиотекэһээ ном олоор абажа уншадаг болоходонь, ямар номуудые ехээр һонирхонобта гэһэн асуудалтайгаар библиотекые даагша тэрээндэ хандаа һэн. Тэрэ игэжэ харюусаһан байгаа: «түүхын литературада дурладагби». Энэ эрилтыень хараадаа абажа, библиотекые даагша тэрээндэ дуратай номуудыень шэлэжэ үгэһэн байгаа.

Уншагшадайнгаа эрилтые нүхэр Дармаевагай игэжэ анхаралтайгаар шэнжэлдэг дээрэһээнь уншагшадайншье тоо олошорно. Эдэбхитэй уншагшадай тоодо Ждановай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд: 76 наһатай Рабдан Бунтаров, гахайшан Мария Васильева, механизаторнууд Бата Эрдынеев, Цыдып Чутумов болон бусад ороно. Нүхэр Бунтаров Жамсо Тумуновай «Нойрһоо һэриһэн тала», Хоца Намсараевай «Үүрэй толон», В. Лацисай «Шэнэ эрье тээшэ» гэһэн ба мүн бусадшье хэдэ хэдэн номуудые уншаа. Нүхэр Бунтаров мүнөө үедэ КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые, Пленум дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэһэн элидхэлые анхаралтайгаар шудалжа байна.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолой гараһанай һүүлээр хүдөөгэй ажалшад хүдөө ажахын литература ехээр уншадаг болоо. Гэхэ зуура, малажалай болон тарянажалай холын бригаданuудта хүдэлмэрилдэг ажалшад библиотекын холо дээрэһээ шухала хэрэгтэй литератураяа абажа уншаха аргагүйдэдэг байна. Библиотекые даагша энээниие хараадаа абажа, холын малай фермэ болон бригадануудта нүүдэл библиотекэ байгуулха тухай асуудалые партийна болон комсомольско организацинуудай секретарьнуудтай зүбшэн хэлсээд, табан нүүдэл библиотекэ эмхидхэһэн байгаа. Нүүдэл библиотекэнь мүнөө саг үргэлжэ шэнэ номуудаар һэлгэгдэнэ. Библиотекэ бүхэндэнь 25—40 номууд бии юм. Тэдээн соонь уранһайханай, политическэ болон хүдөө ажахын литература, партиин XIX съездын шиидхэбэринүүд болон КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол бии. Нүхэр Дармаева энэ тогтоолоор хэдэ хэдэн хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө.

Оролдосотой ажалайнгаа түлөө нүхэр Дармаева тосхонойнгоо ажалшадай дунда хүндэтэй болонхой.

М. Фалилеев.

Читын областьтой социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлхын түлөө тэмсэе!

Малай үбэлжэлгые эршэмтэйгээр үнгэргэхэбди

Хүдөө ажахын шухала һалбари болохо малажалые саашадань хүгжөөхэ, малай үүлтэр һайжаруулха, ашаг шэмэ үгэлгыень эрид дээшэлүүлхэ зорилго табигдаад байна. Энэ хэрэгые бодотоор бэелүүлхэ хэрэгтэ колхоз бүхэндэ малай үбэлжэлгые эрхимээр үнгэргэлгэ ехэ удхашанартай байна. Хэрбээ малай үбэлжэлгые хангалтагүйгөөр үнгэргөө һаа, олон мал гээлтэ ба хоролтодо ородог, хүсэ шадалаа ехээр гээдэг, түлынь гарзалдаг, ашаг шэмэ үгэлгэнь нилээд бага болодог байха юм.

Манай колхозой гэшүүд нёдондо-ойнгоо дутагдалнуудые хараадаа абажа, мүнөө жэлдэ малай үбэлжэлгэдэ муу бэшээр бэлэдхээ.

Адуу малдаа хүрэхэ үбһэ, шэмэтэ тэжээл бэлэдхэһэн байнабди. Силос дараха, зелёнко тарижа абаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ һэн. Малнуудна? дулаан байраар гүйсэд хангагдаанхай. Малшадай гэр байранууд урда жэлэйхиһээ мүн лэ жэшээгүй һайн байна.

Малай үбэлжэлгын эхилхэтэй хамта тэжээлэй баланс табигдаһан, үбһэ ба шэмэтэ тэжээл фермэ бүхэндэ хубаагдаһан, үбһэ тэжээл гаргашалха талаар колхозой правлени ба партийна организаци график табиһан байна. Фермэ бүхэнэй малшад нэгэ һарада хүрэхэ үбһэ тэжээл газаагаа шэрэжэ асаранхай. Малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхын тула колхозой ветеринарна фельдшер Максим Тугаринов горьтойхон хүдэлмэри ябуулна. Малай уһалалга һайнаар эмхидхэгдээ. Малшан бүхэн тэжээлэй рационтой һайн танилсанхай. Фермэ бүхэн минеральна тэжээлээр хангагдаа. Малай үбэлжэлгын эхилһэн сагһаа хойшо нэгэшье мал хоролтодо оруулагдаагүй, малай хүсэ шадалынь һайн.

Аймагай хэлхеэ холбооной контородо ажаллажа байтараа колхоздо ерэһэн Александр Полютов МТФ-е даагшаар ажаллажа байна. Нүхэр Полютов малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхын түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдоно, үбэлжэлгын үедэ гараһан дутагдалнуудые дары усадхана.

Һубай малай № 2 гүүртэ (даагшань нүхэр П. Акменеев) малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэжэ байна. Энэ гүүртэдэ ондо орожо байһан 190 толгой һубай малай хүсэ шадалынь һайнууд. Гүүртын малшад Ампадис Ахменеев, Тимофей Поломошнов гэгшэд малаа тобир тарганаар, нэгэшье хоролтогүйгөөр ондо оруулхын түлөө үнэн зүрхэнһөө оролдоно. Манай түрүү һаалишан Татьяна Флисова энэ жэлдэ 10 үнеэнһөө 10 тугал абажа, бүтэн бүрин түлжүүлээ, үнгэрһэн 10 һара соо үнеэн бүриһөө 700 литр һү һаагаа. Нүхэр Флисова аймагай хүдөө ажахын выставкэдэ хабаадажа, диплом ба мүнгэн шанда хүртэһэн байгаа. Ажалай нэмэлтэ түлэбэридэ нэгэ тугал абаа.

Малай үбэлжэлгые хонишон Мария Гармаева, ямаашан Екатерина Анисимова, һубай хони харадаг Андрей Осокин болон бусад муу бэшээр үнгэргэжэ байна. Ерэхэ жэлдэ нүхэр Гармаева 100 эхэ хониһоо 115 хурьга, Анисимова 100 ямаанһаа 120 эшэгэ абаха уялга абанхай.

Малай үбэлжэлгэ һайнаар үнгэргэжэ, ерэхэ жэлдэ мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые бүхы түрэлэй малаар дүүргэхэ, һаамхай үнеэн бүриһөө 800 литр һү һааха, дунда жэшээгээр 3 килограмм нооһо хайшалха, 100 эхэ малһаа 110 хурьга, 85 тугал, нэгэ гахайһаа 12 поршоонхо абаха гэжэ хараалаабди. Энэ жэлэй октябриин 1-дэ эбэртэ бодо малай 22 процентнь үнеэд байгаа һаа, 1954 ондо 35 процентнь, 1955 ондо 40 процентнь үнеэд болохо юм. 10—15 үнеэдһээ һүтэй үнеэдэй гүүртэ эмхидхэжэ, үнеэн бүриһөө 1000 литр һү һааха гэжэ шиидээбди.

Гэбэшье, малай үбэлжэлгэ дээрэ дутагдалнууд үшөөл бии байһаар. Колхоздомнай заводской кормозапарник үгы, гүүртэ ба отарануудаар кормушканууд үсөөн. Колхоздо зоотехник байха ёһотой аад, мүнөө болотор олдоогүй байһаар. Эдэ дутагдалнуудые усадхахын түлөө МТС-эй директи бодото хэмжээ абанагүй.

Манай колхозой малшад мүнөө жэлдэ нэгэшье мал хоролтодо оруулангүй, тобир тарганаар үбэлжүүлхын түлөө эсэшэгүйгөөр ажаллажа байна.

Н. Тугаринов,
Торниин аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Анастасия Андреевна Велюжанина БМАССР-эй Культурын министерствын полиграфическа промышленностиин ба хэблэлэй таһагай типографиин наборно цехтэ наборщигоор үни удаанай хүдэлмэрилнэ. Нүхэр Велюжанина стахановскаар ажаллажа, үдэрэйнгөө даалгабарине 140—150 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Велюжанина ажаллажа байна.

А. Мантаевай фото.

КРИТИКЭ БА БИБЛИОГРАФИ

Олон дутуунуудтай брошюра

Бурят-Монголой номой хэблэл энэ жэл «Ташар гэжэ колхозно улус» гэһэн Б. Гуревичын брошюрые хэблэн гаргаа. Колхозно байгуулалтын илаһанай ашаар хүдөө тосхондо болоһон хубилалтые республикын түрүү колхозуудай жэшээ дээрэ харуулха гэһэн зорилго номой автор урдаа табиһан байгаа. Энэнь һонирхолтой темэ мүн. Теэд номой автор Ташар гэжэ колхозно тосхондо болоһон социальна болон экономическа хубилалтые гүнзэгыгөөр харуулжа шадаагүй. Мүн тэрэшэлэн хэдэ хэдэн газарнуудта буруугааршье бэшэһэн баримтанууд бии.

Б. Гуревич брошюрадаа багахан орошол бэшэһэнэйнгээ удаа Юрөөгэй талын таряашадай революциин урда тээхи ажабайдалые харуулхые оролдоно.

Удаадахи бүлэгтэнь «улустань советскэ засаг тогтобо» гэһэн ехэ гаршаг үгэһэн аад лэ, автор өөрынгөө һанал бодолые эли тодоор, уншахада ойлгосотойгоор гаргажа шадаагүй. «Ташарай үгытэйшүүл ба дунда шадалтадай диилэнхи олонхинь советскэ засагые баяртайгаар угтаа һэн. Баяшуулай ба дасангай мэдэлдэ байһан газарнууд ажалша таряашадай эдлэлдэ үгтэһэн байба» гэхэ мэтын юрэнхы үгэнүүдээр лэ тус бүлэгынь дүүрэшэнхэй. Советскэ засагай түрүүшын жэлнүүдтэ манайда доботлоһон интервентнүүд тухай бэшэхэдээ, манай Бурят-Монголдо гансал японско интервентнүүд ерээ юм гэжэ автор батална. Харин американска шуһата интервентнүүд тухай автор юушье хэлээгүй. Саашань энэ бүлэг соогоо автор коллективизаци тухай бэшэхэ зуураа, дайнай урда тээхи жэлнүүдтэ колхозно үйлэдбэриин туйлалтанууд тухай тодорхойгоор хэлэхын орондо, колхозно байгуулалтын хүсэн тухай миил хооһоор шашаһан байна.

Нүхэр Б. Гуревич Агуу ехэ Октябрьска революциһаа Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайн хүрэтэрхи сагые гурбахан хуудаһан соо харуулха гэжэ һэдэһэн байна. Тэрэнь мүн лэ таарамжагүйдэ һанагдана.

Авторай гол алдуунуудайнь нэгэн юуб гэхэдэ, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз дайнай һүүлэй жэлнүүдтэл бэхижэжэ эхилээ гэжэ тайлбарилна (11-дэхи нюур). Үнэндөө тэрэ колхоз 30-аад оной үеэр хүгжэхэ замда гараһан байгаа.

Энэ брошюра соогоо автор Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой туйлалтануудые гүнзэгыгөөр харуулжа шадаагүй. Буруугаар бэшэгдэһэн баримтануудые 16—17-дохи нюурнуудта таряанай талмайн ургалтые харуулһан таблицанууд соо харанабди. 1949 ондо таряанай талмай 2096 гектар байгаа гэхын орондо 2106 га байгаа гэжэ автор тайлбарилна. Тэрэшэлэн 1950 ондо таряанай талмай 2374 гектар гэхын орондо, 2378 га байгаа гэжэ бэшэһэн байна. Иимэ баримтануудые тоолохо болоо һаа нилээд олон.

Товарна болон валовой продукциин илгааень нүхэр Гуревичын мэдэхэгүй байһаниинь халагламаар байна. Малажалай товарна продукци тухай баримтануудые харуулхын орондо, харин валовой продукциин баримтануудые харуулаа, теэд тэрэншье буруу байгаа, (17-дохи нюурай таблицые харагты).

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз үнеэдһээ 1950 ондо 600.555 литр бэшэ, харин 607849 литр һү һааһан байна. Мүн тэрэ жэлдэ 7.561 килограмм мяха абаа бэшэ, харин 14.262 килограмм абаһан байха юм. Иимэрхүү жэшээнүүдые нилээд олоор тооложо болохо байгаа.

Социализмын гол принципые тайлбарилха зуураа, автор нигэжэ бэшэнэ: «социализмын гол принцип хадаа хүн бүхэндэ хэһэн ажалайнь зэргээр» үгэхэ гэжэ хараалдаг (22 нюур). Автор нигэжэ бэшэхэдээ «хүн бүхэнһөө шадалайнь зэргээр» гээшыень оройдоошье дурдаагүй. Тиигэжэ социализмын гол принципые хазагайруулан бэшэһэн байна.

«Томо колхозой ерээдүйнь ехэ» гэжэ һүүлшынгээ бүлэг соо колхозой перспективнэ түсэбые харуулха гэжэ автор оролдоо. Теэд тэрэ түсэбтэнь һэжэг түрэмөөр байна. Юуб гэхэдэ, тэрэ түсэбэйнь ёһоор 1952 онһоо 1955 он болотор эбэртэ бодо малайнь тоо толгой оройдоол 7.5 процентээр нэмэхэ болоно.

Б. Гуревич тэрэ бүлэг соогоо колхозой түрүүлэгшэ Ж. Банкеевые али болохоор магтана. Колхозой үйлэдбэридэ туйлагдаһан амжалтые Ж. Банкеевтэ тэрэ сүм тохоно. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо туйлагдаһан амжалта МТС-эй хүдэлмэриин ашаар нилээд туйлагдаа юм. Эгээл тиимэһээ «МТС—колхозно үйлэдбэриин шиидхэхы хүсэниинь мүн» гэһэн тусхай бүлэг бэшэжэ, тэрээн соогоо хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ МТС-ээр дамжуулан, гүрэнэй зүгһөө үзүүлэгдэһэн туһаламжые автор харуулха байгаа гэжэ һанагдана.

«Ташар гэжэ колхозно улус» гэһэн Б. Гуревичын брошюра идейно-теоретическэ талаараа ехэхэн дутагдалтай. Хүдөө ажахые саашадань дэбжээхэ тухай парти, правительствын шухала тогтоолнуудые автор хэрэглээгүй, коммунистическэ партиин ударидахы хүсые харуулжа шадаагүй.

Брошюрын редактор А. Сумкин дээрэ дурсагдаһан алдуу болон дутагдалнуудые обёороогүй. Тэрэ брошюрые ород хэлэнһээ бурят-монгол хэлэн дээрэ оршуулха хэрэгтэ редактор Ц. Дамбаев мүн лэ харюусалгагүйтөөр хандаа.

Ц. Доржиев.

БИЧУРЫН АЙМАГТА

ХАБАРАЙ ТАРИЛГАДА БЭЛДЭНЭ

Ждановай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель ерэхэ жэлдэ үндэр ургаса абахын тула хабарайнгаа тарилгада муу бэшээр бэлдэжэ байна. Мүнөө 797 тонно наг шэбхэ поли дээрэ гаргагдаа. 41 центнер үнэһэ, 39 центнер минеральна тэжээл, 110 центнер шубуунай аргал бэлдэһэн ба 235 гектар поли дээрэ саһа тогтооһон байна. Колхоз орооһото культурануудай үрэһэ гүйсэд хаагаа.

МҮРЫСӨӨНДЭ ТҮРҮҮЛНЭ

Харланай сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой таряанажалай № 2 бригада хабарай тарилгада һайнаар бэлдэхэ гэһэн социалистическэ мүрысөөндэ колхоз соогоо түрүү зэргэдэ ябана. Мүнөө бригада тарилгада гүйсэд хүрэхэ үрэһэ хаанхай. 70 гектар газарта саһа тогтооһон ба минеральна тэжээл бэлдэһэн байха юм.

ТРАКТОРИСТНАРАЙ КУРСА

Колёсно тракторнуудта хүдэлмэрилхэ трактористнарай гурбан һарын курса Бичурын МТС-тэ нээгдээ. Мүнөө курсада 35 хүн һуралсана. Тэдэнэр теоретическэ һуралсалһаа гадна практическа занятинуудые үнгэргэнэ.

Һаяхан Советскэ Армиһаа бусажа ерэһэн Е. Слепнев, колхознигууд—П. Перелыгин, Я. Ткачев, Ф. Пантелеев ба бусад һайнаар һуража, тракторна хэрэг эрхимээр шудална.

Ф. Ордынский, М. Фалилеев.

Хонишодой оролдосотой ажал

Мухаршэбэрэй аймагай «Үнэн» колхозой хониной-товарна фермын хүдэлмэрилэгшэд хонидойнгоо үбэлжэлгэдэ эртээнһээ һайнаар бэлэдхэһэн байна. Тэдэнэр хонидойнгоо ба хурьгадайнгаа байрануудые хаһа саг соонь заһаһан, дулаалһан, сэбэрлэһэн ба дезинфекцилһэн байгаа. Эдэ бүхы хүдэлмэриин хэгдэһэнэй һүүлээр хонишод хонидойнгоо үбэлжэхэ газарта тэжээлэй запас байгуулха гэжэ шиидэһэн байна. Тиигэжэ фермын бүхы отарануудта 1,5—2 һара соо эдюулхэ тэжээлэй запас зөөгдэһэн байха юм. Тэрэ тоодо үбһэн, зелёнко, набша мүшэр асарагдаһан байгаа. Мүн концентрированнэ ба минеральна тэжээл бэлэдхэгдээ һэн. Колхозой правлени хониной-товарна фермэдэ овёс ба бусад орооһото культурануудай үлэгдэлнүүдые, тэжээлэй дабһа таһалан үгэһэн байна. Эндэ хүдэлмэрилдэг Гашейн МТС-эй зоотехник нүхэр Абидуева хонидой үүлтэрые хараадаа абажа, тэдээндэ тэжээлэй нормо зохёоһон ба элдэб янзын тэжээлнүүдые гаргашалха график табиһан байха юм.

Хонишод хонидойнгоо уһалуурине һайнаар түхеэрээ. Жэшээнь, Харьяскын отарада булагай уһан багахан жоолобоор урадхуулагдажа, хонидой һайн уһалуури түхеэрэгдэһэн байна. Жоолобынь байд гээд лэ мүльһэнһөө сэбэрлэгдэнэ. Мүн Туяа ба Номто-Шэбэрэй отарануудта һайнуул соолгонууд хэгдэжэ. хонид горхоной уһанһаа түрисэлдэнгүйгөөр уһална.

Бүхы отарануудта хонидые эдеэлүүлгэ иигэжэ эмхидхэгдэнхэй. Хонидто үглөөгүүр үбһэн эдюулэгдэнэ, тиигээд нэгэ бага дулаан болохолоор хонид газаагуур ябуулагдадаг ба уһалагдадаг байха юм. Уһалууриһаа бусахадань хонидто зелёнко ба набша мүшэр эдюулэгдэнэ. Үдэшэлэн хонид байрадаа оруулагдахаһаа урид гурбадахяа эдеэлүүлэгдэнэ. Мүн тусгаар корытанууд соо олон газарта тэжээлэй дабһан табигдаанхай байдаг. Тэрээнииие хонид дураараа эдидэг. Түрэхэ хонидые витаминануудаар хүсэд хангахын зорилгоор тэдээндэ набша мүшэрнүүд эдюулэгдэнэ.

Отара бүхэндэ хурьгадай байра бии. Хурьгалһан хонид 2—3 үдэрэй турша соо тусгаар клеткэнүүд соо хурьгадтаяа сугтаа байлгагдана. Энэ хугасаан соо хонид хурьгадтаа дададаг юм. Саашадаа хурьгад имагтал үдэртөө эхэнүүдтээ байдаг, һүниндөө эхэнүүдһээ илгагдажа, хурьгадайнгаа байра соо хонолгодо хаагдадаг. Хүхүүли хонид дээрэ дурсагдаһан тэжээлнүүдһээ гадна, таряанай үлэгдэлнүүдые эдидэг. Энэнь хурьгадайнь бэежэлгэдэ һайнаар нүлөөлэлэг байна.

Хониной-товарна фермын коллектив мүнөө жэлдэ хонидойнгоо тоо толгой олошоруулхын ба һайн шанартай ехэ нооһо үгэдэг болохынь түлөө тэмсэжэ, зарим тэды амжалтануудые туйлаа. Хони үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб дүүргэгдэжэ, хонидойнь тоо үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 500 толгойгоор олошороо. Тэрээнтэй хамта ашаг ехэтэй нарин ба нарибтар нооһотой хонид, мүн эхэ хонид нилээд олошороо. Хонин бүриһөө дунда зэргээр 1,9 килограмм, тэрэ тоодо нарин ба нарибтар нооһотой хонин бүриһөө 5,2 килограмм нооһон хайшалагдаа.

Фермэдэнь хонидые искусственнаар ороондо оруулгын пункт ехэ ашагтайгаар хүдэлмэрилнэ. Энэ пунктын һайнаар хүдэлмэрилһэнэй ашаар жэл бүри һайжаруулагдаһан үүлтэрэй олон хурьгад абтана. Мүн нарин ба нарибтар нооһотой үүлтэрэй хонидой тоо хэдэн дахин олошоржо, энэ жэлэй октябриин 1 болотор 600 гаран толгой болоо. Фермын хүдэлмэрилэгшэд хонидойнгоо үүлтэрые һайжаруулхын зорилгоор элитнэ хусануудые саг үргэлжэ үсхэбэрилнэ. Энэ жэлэй түлнүүдһээ һайн үүлтэрэй 5 залуу хусанууд шэлэгдэжэ, өөрынгөө ажахыда үсхэбэрилэгдэхөөр таһалагдаа, мүн олон хусанууд түлжүүлэгдэжэ, ондоо колхозуудта худалдагдаха юм.

Мүнөө фермэдэ хонидой түрэлгэ ба ерэхэ хабартаа хурьгадые абахын тула хонидые искусственнаар ороондо оруулга эхилээ.

Энэ фермэдэ Бальжима Санжиева, Цырендулма Ракшеева, Дугарма Доржиева, Рыгжит Будаева болон бусад суута хонишод бии. Тэдэнэр эсэшэгүй оролдосото ажалаараа хонидойнгоо үбэлжэлгые амжалтатай һайнаар үнгэргэхын түлөө, хонидойнгоо тоо толгойе олошоруулхын ба ашаг үгэлгыень дээшэлүүлхын түлөө хооронгоо мүрысэн эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна.

М. Александров.

Хүдэлмэрилдэггүй рынок

Закаменай аймагай центр Цакир тосхондо колхозно рынок бии аад, ходо хаалтатай байдаг. Тэндэ эдеэ хоолой зүйлнүүд худалдаанда байдаггүй шахуу. Эндэхи ажалшадай эдеэ хоолой зүйлнүүдые абаха гэжэ ошоходонь заримдаа тэндэ юушье байдаггүй.

Мүн аймпотребсоюзай правлени ажалшадые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр гүйсэд хангаха тушаа һанаалаа табинагүй. Тиимэһээ аймпотребсоюзай магазинуудта эдеэ хоолой зүйлнүүд худалдаанда хомор юм. Заримдаа зуруул, дабһан байдаггүй.

М. Хамаганов.

ХАНИ НҮХЭД

☆

(РАССКАЗ)

☆ ☆

XIX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой полевой стан. Таряанажалай бригадынхидай суглаан улаан булан соо түлэг дундаа ябажа байгаа.

—Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолдо харюу болгон үлэһэн таряагаа тон һаяын үдэрнүүдтэ хуряажа дүүргэхэбди, —гээд Дамбын хэлэжэ дүүргэмсээр, тэрээндэ дүтэхэн һууһан Дулма, бригадын учётчик, гараа үргэн бодоодхино.

—Хэдэхэн үгэ хэлэхыемни зүбшөөгыт.

Дамба Дулма тээшэ нэгэ удаа үринаар харажархёод, «юун тухай хэлэхэнь ааб. Баһал намайгаа магтахань гү»—гэжэ һанаадхина.

Дулма түрүүшээр халажа ядаһан хэбэргэй зоной нюурнуудые адаглан байһанаа сэхэ урагшаа хараад хэлэжэ эхилбэ.

— Хэнэйшье мэдэһээр манай Коммунистическэ парти ба Советскэ правительство хойшолуулашагүй зорилгонуудые бултанаймнай урда табяа. Энээн тухайда Дамбашье хэлээ. Теэд зарим шухала зүйл тухай тэрэ юундэшьеб хэлээгүй. Хэлээгүй юумыень би хүсэлдүүлхэ һаналтайб. Дамба һая һайн үсхэл гаргаа гэжэ булта мэдэнэбди. Шиигтэй, бороо хуратай үедэ таряа хуряахада хахажа һаатахагүйн тула комбайндаа шэнэ түхеэрэлгэ хэһэн байна. Тэрээнэйнгээ ашаар Дамба хоёр дахин ехэ газарай таряа хуряана. Харин энэ үүсхэлээ бэшэ хүндэ дамжуулнагүй. Мүрысэһэн нүхэдһөөшье нюугаад ябана. Иимэ ябадалые миил орхилтой аал?

Энэ үедэ Дамба мунсаар сохюулжархиһан юумэдэл, доошоо тонгойн урууһаа харашоод һууба. Тэрэ сэдьхэлдээ Дулмада гомодол табина: «һэ! Инаг басаган... Үшөө олоной дунда намайе аягүй байдалда оруулжа, нэрыемни хухалжа байхаш. Эй даа, Дулма!» Дулма тээшэ тэрэ ёлогод гэжэ хараад, «шамайе иимэ юм гэжэ һанаагүйлби» гэжэ бодоһоор һууриһаа ёгтолон иигэжэ дуугараадхина:

—Теэд хүнһөөш муугаар хүдэлөөгүй байгдаха.

Эндэ байһан зон булта Дамба тээшэ харашаба.

Энэ үедэ зоной урдаһаа хараад столой саана һууһан Эрдэни Жаргалович һууриһаа бодожо:

—Дугаров, дэмы гомодонош даа. Дулма тон лэ зүб хэлэнэ. Нүхэдэй шүүмжэлэл хүндэтэйгөөр хүлеэн абаха ёһотой. Хэрбээ өөһэдынгөө дутагдалнуудта бултадаа иимээр хандаха болоо һаа, урагшаа ябахагүйлди,—гэжэ томоотойгоор заан хэлэнэ.

— Зүб, зүб. Дамба, эндэ хэлэгдэһэн бүгэдые ойлгожо аба, — гэһэн абяанууд Эрдэни Жаргаловичын үгые дэмжэнэ.

Теэд Дамба дуугай һуужал байба.

Удангүй сутлааншье зүблэхэ зүйлөө дүүргэжэ, зон гэр байрадаа тараба. Эрдэни Жаргалович Дулма хоёр Дамбын хажууда дүтэлэн ерэбэд. Жаргалович мүрэ дээрэнь гараа табижа, нам даруугаар хэлэнэ:

— Ши алдуугаа ойлгохо ёһотойш. Мүрысөөнэй гол шухалань хадаа түрүүшүүлэй зугһөө гээгдэгшэдтэ туһалха, тиигээд бүгэдын амжалта туйлаха ябадал болоно бшуу. Тиимэ байн гэһээнь, ши тон ондоогоор ойлгоно ха юмши. Зай, ошожо амара. Һайтар бодожо үзэ...

Дамбын газаашаа гарахаяа ябахадань Дулма тэрээнтэй хөөрэлдэхэ һанаатай, гарһаань татаба. Теэд Дамбань тогтонгүйгөөр гараад ябашаба.

Бороо үдэрэйхидэл адли ехээр адхаржа байна. Газаа харанхы болошонхой. Дамба улаан буланһаа гараһаар байра тээшээ түргэхэн ябажархиба. «Мүнөө болоһон хойно ямар һаалта бороо гээшэб! Хуряалгыемнай таһалдуулжа байна» гээд Жаргаловичын Дулмада хэлэхэ абяае бороогой шааяан соогуур Дамба дуулаад гээгдэшэнэ. Илангаяа һүүлшын гурбан үгэ Дамбын шэхэндэ тодоор соностобо.

Тэрэ байрадаа ерээд, удаан унтажа ядан хэбтэбэ. Үргэһэниинь хүрэнэгүй, толгой соонь элдэб бодолнууд ороно. «Байза... арад зоноо эдеэ хоолой зүйлөөр элбэг ехээр хангаха... Парти ба Правительствын табиһан гол зорилго. Пленумэй тогтоол... Булта зүб. Харин, гансал юумэн ойлгогдоногүй. Мүрысэһэн нүхэдтөө туһалангүй, дүршэлөө нюуха ябадал... Нэгэн талаараа үнэхөөрөөшье тиимэ гээшэ ха, теэд зорюута нюугаа бэшэ ха юмбиб. Юрэнхыдөө тэдэнэйхеэр лэ болохо байна даа, Харин Дулмада дэмы гомолоо байнаб. Дүй дүршэл тухайгаа бэшэ комбайнернуудтаа хөөрэжэ үгэ гэжэ дурадхахаданшье хэрэглээгүйб. Тиихэдэ мүнөө суглаан дээрэ Дулма ехээр лэ дураа гутаа ёһотой. Байза, энэ болдолгүй ябадалаа дары заһаха хэрэгтэй. Эрдэни Жаргалович ухаатай хүн. Парторганизациин секретаряар дэмы табигдаагүй. Үглөөгүүр заабол тэрээнтэй хөөрэлдэхэ болооб» — гэжэ һанан хэбтээ һэн...

* * *

Энээнһээ хойшо дүрбэн үдэр үнгэрбэ. Хүршэ «Авангард» колхоз таряа хуряалгаараа район соо гээгдэжэ ябаа.

Үдын забһарлалгада ороод эдеэлжэ дүүрэмсээрээ Василий Дудин газетэнүүдые харасгаана. Тэрэ районно газетэ хаража байтараа, дүтэ һууһан зоной дуулатар, хүхюунээр дуугараадхиба:

— Харыт! Дугаров ажалайнгаа дүй дүршэл тухайда бэшээ лэ!

— Хэн? Шиниимнай мүрысөөтэ нүхэр гү?

— Тиимэ, тиимэ. Тэрэ нүхэр.

Дудин газетээ анхаралтайгаар уншана. Тэрэнэй нюурта баярай гэрэл наадан байба.

Дудин газетээ стол дээрэ табижархёод, гансата шадал нэмэһэн юумэдэл холо холо алхалан, комбайн тээшээ ошобо.

Эгээл энэ үедэ XIX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой таряалан дээрэ ажал хүдэлмэри бусалан байба. Хайшаашье хара, алтан далайдал адли нэлэнхы үргэн таряалан тала гүбөөе бүрхөөн мирална. Тэрэнэй дундуур томо онгосонууд шэнгеэр комбайнууд тамаран ябана. Тэдэнһээ хажуу тээгүүр орооһо шэрэһэн автомашинануудай таһалдалгүй гүйлдэхэ, соломо һүрилөөшэдэй эндэ тэндэ һүри бодхохонь эли тодоор харагдана. Дээгүүрнь хонгёо һайхан дуунууд ханхинажа, трактор машинануудай хүгжэмтэ хүнхинөөнтэй ниилэн, ажалай гими шэнгеэр дуулдана. Энэ дуун сооһоо Дулмын уран хонгёо хоолой илгаран дуулдаһан шэнгеэр Дамбада үзэгдэжэ байба. «Минии дүй дүршэл тухайда районой бүхы комбайнернууд уншаа ёһотой. Василий Иванович лаб миин байгаагүй бэзэ. Тиигээшье һаа урдамни орохогүй даа. Тиихэдэ Дулма намайе дахин зэмэлхэгүй ёһотой. Һайнш даа, Дулмааша,—гэжэ Дамба шиидэнгеэр сэдьхэнэ.—Байза... Эндэхи таряагаа хуряажа дүүрэмсээрээ «Авангард» колхоз ошожо, хуряалгадань туһалха зэргэтэйб. Тэрэ хүхюунээр миһэд гээд, штурвалаа бүри найдамтайгаар бариба.

* * *

Үдэр хоногууд үнгэржэл байба. Намар хүйтэ даама сэлгеэн агаараар амилдаг болобо. Колхозой хотогор уужам нютагууд шэжэр алтан хашарһан зүүдхэлтэй, шара торгон нэмэргээ хэдэрээд, эдеэшэһэн эльдэн баян хэшэгээ дэлгэжэ, ажалша уран арад зондо тараан байна.

Иимэ нэгэн үдэр, үдэшын бүрэнхы боложо байха үедэ Дамба түргэ түргэн алхалһаар Дулмын гэртэ орожо ерэбэ. Энэ үедэ урдаһаань бүлеэхэн агаар нюурыень аятайханаар эльбээд, танил урин абяан дуулдаба:

— Оо! Дамба, хэзээ ерэбэш?

Дамбын зүрхэн бүри түргөөр сохилон, амаараа гарашахаяа байһан юумэдэл үзэгдэнэ. Басаганай урдаһаа тэрэ туласа ошон, зөөлэхэн гарыень шангаар адхана.

— Мүнөө һая ерэбэбди. Дулма иишэ һайн байна гүт?

— Һайн даа. Гүрэндэ таряа тушаалга дүүрэбэ. Хүрэнгээ хаажа эхилбэбди. Зай, таанарнай хэр ябабат даа?

Дамба Дулмые хэдэн жэл соо харaагүй юумэдэл алдангүй харашоод, баярлаһандаа бахардаһан янзатай энеэбхилэн байба.

—Бидэш һайн ябаабди. «Авангардын» таряа юушье үлөөнгүй хуряалсаабди. Дудин нүхэрни намдал адляар комбайндаа түхеэрэлгэ хээ. Намайгаа арайл хүсэн алдаа бшуу. Табан зуу гаран га таряа хуряагаа.

— Теэд шинии хэды хүрөөб? — гээд Дулма таһа дүүрэн асуугаадхина.

— Зургаан зууһаа үлүүхэн болоо даа. Үшөөл һанаһандаа хүрөөгүйб. Зүгөөр орооһоной гээгдэлгэ тон бага байгаа. Зай, тэрэш тиимэ юм ааб даа. Энэ амжалтадамнай шиниишье хуби байха. Һайнши даа, Дулма, туһалааш. Мүн Дудин шамда баярые хүргөө һэн.

Дулма түр зуура абяагүй миһэрэн байтараа:

—Зай, зай. Харин шамда лэ баясхалан хүргэнэб, — гэжэрхинэ.

— Юунэй түлөө гээшэб?

— Юунэй түлөө? Намайе, минии шүүмжэлэл ойлгожо, алдуугаа заһанайш түлөө.

— Аа... Ойлгонгүй байжа болоногүйл. Зүрхэн зүрхэеэ татана ха юм...

Хоюулан шангаар энеэлдэнэ. Удаань Дулма Дамбын урдаһаа сэхэ хаража:

— Дамба, гомодохоёо болёо бэзэш даа?—гээд асууба.

Дамба урдаһаань мүн лэ миһэрэн харана.

— Үни хада мартагдаа һэн бшуу. Өөрөөл намда дураа гутаһан байгаа ёһотойш.

— Үгы. Оройдоошье дураа гутаагүйб. Ёһотой нүхэд энэ мэтые ойлгол сохол. Мүнөөшье дуратай зандааб.—гэжэрхёод, Дулма өөрынгөө үгэһөө сошоһон юумэдэл монсогор улаахан болошоно.

Дамбада эдэ үгэнүүд лэ хэрэгтэй байгаа. Энээнһээ урагша дуратайб гээд, харин тэрэ иимэ харюу хүлеэжэ ядаһан байгаа. Тэрэ тэсэнгүй, Дулмые шангаар тэбэреэд, таалажархиба...

Иигэжэ ажалаа амжалтатайгаар дүүргээд, инаг нүхэрөө тэбэрин, зүрхэнүүдэйнгээ сохилсо нэгэдхэн байхадаа, Дамба ямар ехэ зол жаргалтайб!

Электроламиын туяа гэрээр дүүрэн яларжа, энэнэрэй жаргалта һайхан ажабайдалые гэрэлтүүлэн байгаа һэн.

А. ЖАМБАЛОН.

КНДР-эй арадай Верховно суглаанай VI сесси

ПХЕНЬЯН, декабрийн 21. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын арадай Верховно суглаанай VI сесси үсэгэлдэр Пхеньянда нээгдэбэ.

Депутадууд арадай Верховно суглаанай сессиин һимэ үбэлэхэ зүйлые нэгэн һанаалаар һайшааба:

1) СССР, КНР ба арадай демократиин оронуудта ошоод ерэһэн КНДР-эй правительственнэ делегацинуудай хүдэлмэри тухай.

2) КНДР-эй ВНС-эй президиумэй указуудые баталалга.

3) КНДР-эй ВНС-эй президиумэй составта хубилалтануудые хэхэ тухай.

Зүблэхэ зүйлэй нэгэдэхи асуудалаар депутадууд министрнүүдэй кабинедэй түрүүлэгшэ Ким Ир Сенэй элидхэлые шагнаба.

Эб найрамдалай уласхоорондын шангые олгоһонтой дашарамдуулан Говард Фастын хэһэн мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК, декабрийн 21. (ТАСС). «Нью-Йорк Таймс» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, «Арадуудай хоорондохи эб найрамдал бэхижүүлгын түлөө» уласхоорондын Сталинска шангые олгоһон тухай мэдэхэдээ Говард Фаст иигэжэ мэдүүлбэ: «Энэ хадаа манай үедэ хүнэй хүртэжэ шадаха асари ехэ зол гэшэ. Энэ шагнал эб найрамдалай түлөө саашанхи тэмсэлдэ туһалха юм, манай ороной ба бусад бүхы оронуудай хоорондо харилсан ойлголсолго, эбэй харилсаануд ба бэе бэеэ хүндэлэлгэ байжа болохо юм гэжэ гансахан лэ найдажа шадаха байнаб».

Вьетнамска арадтай уласхоорондын һанал нэгэдэлгын үдэрые корейскэ арад тэмдэглэнэ

ПХЕНЬЯН, декабрийн 19. (ТАСС). Вьетнамска арадтай уласхоорондын һанал нэгэдэлгын үдэрые корейскэ арад олониитэ тэмдэглэнэ. Французска империалистнүүдтэ вьетнамска арадай эсэргүүсэлгын долоон жэлэй ойдо зориулагдаһан материалнуудые газетэнүүд толилно.

«Нодон Синмун» газетэ түрүү бэшэг соогоо иигэжэ хэлэнэ: өөрыгөө бэеэ даанхай байдал, эрхэ сүлөө ба эб найрамдал хамгаалхые бодоһон арадуудые агрессивнэ ямаршье хүсэнүүд диилэжэ шадахагүй юм гэжэ вьетнамска арадай тэмсэл харуулаа. Вьетнамда дайн зогсоохые эрижэ, түс газетэ хадаа вьетнамска асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ зорилгоор Францийн правительствэтэй хэлсээ хэжэ эхилхэер Вьетнамай демократическа правительствын бэлэн байһан тухай Хо Ши Минэй һая хэһэн мэдүүлгые һануулна.

Национальна бэеэ даанхай байдалай ба эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ шэнэ амжалтануудые туйлахынь вьетнамска арадта корейскэ арад халуунаар хүсэнэ гэжэ түс газетын түрүү бэшэг түгэсхэлдэнь хэлэгдэнэ.

Вьетнамска арадтай һанал нэгэдэлгын уласхоорондын үдэр тухай Вьетнамска газетэ бэшэнэ

ПЕКИН, декабрийн 21. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулһанай ёһоор, Вьетнамай национальна нэгэдэмэл фронтын орган «Куу-Куок» газетэ вьетнамска арадтай һанал нэгэдэлгын ба Вьетнамда колониальна дай зогсоохын түлөө тэмсэлэй үдэртэ статья зориулба. Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн гурбадахи конгрессэй дурадхалаар энэ үдэр декабрийн 19-дэ тэмдэглэгдэһэн байна. Бүхы дэлхэйн хүдэлмэришэн ангиин ба ажалшадай эрид шанга, эдэбхитэй дэмжэлгын ашаар, Вьетнамда агрессивнэ дай зогсоохын түлөө тэмсэл улам шанга болохо юм, уласхоорондын түгшүүрилые һуладхуулха зорилгоор хэлсээ хэжэ, уласхоорондын проблемэнүүдые ба конфликтнүүдые шиидхэхын түлөө хүдэлөөндэ туһалха юм гэжэ газетэ бэшэнэ.

Вьетнамска арад бүхы дэлхэйн хүдэлмэришэн ангитай ба ажалшадтай өөрыгөө нэгэдэлые бэхижүүлхэ, бүхы дэлхэйн эб найрамдалай бэеэ даанхай байдалай ба эб найрамдалай түлөө эрид зоригтойгоор тэмсэхэ юм гэжэ газетэ түгэсхэлдөө тэмдэглэнэ.

Малажалые хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай Польско правительствын тогтоол

ВАРШАВА, декабрийн 21. (ТАСС). «Малажалые дэбжээхын ба тэжээлэй база хүгжөөхын тула шухала хэмжээнүүдые абаха тухай» Польско Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые центральна газетэнүүд толилбо.

Дайнай үедэ малажалда ушаруулагдаһан гарза хохидолые зайлуулха талаар угаа ехэ хүдэлмэри Польско Арадай Республикын тогтожо байһан 9 жэлэй туршада хэгдээ, малажалые саашадань хүгжөөхэ арга нүхэсэл байгуулагдаа.

Эбэртэ бодо малай тоо 1946 ондо 3.911 мянган толгой байһанһаа 1953 ондо 7.385 мянган толгой хүрэтэр, гахай— 2.674 мянгаһаа 9.730 мянган толгой хүрэтэр, хонид — 726 мянгаһаа 3.330 мянган толгой хүрэтэр, морид — 1.730 мянгаһаа 2.320 мянган толгой хүрэтэр олошороһон байна.

Малажалай ашаг шэмэ үгэлгэ ехэ болоо. Гүрэнэй хүдөө ажахынуудта малажалай илангаяа ехэ ургалта туйлагдаба.

Ехэ амжалтануудай туйлагдаһан байбашье, малажалай хүгжэлтэнь хүн зониие эдеэ хоолой товарнуудаар, промышленностие түүхэй эдээр хангаха талаар түргэнөөр ургажа байһан эрилтэнүүдһээ хожомдоно гэжэ тогтоол соонь хэлэгдэнэ.

Малай тоо толгойн ургалтаһаа тэжээл бэлэдхэлэй гээгдэлгэ, мал һургүүдые олошоруулха арга боломжо дутуугаар ашаглалга, малай байранууды заһабарилха ба үргэдхэхэ ябадалда хэрэгтэй барилгын материалнуудаар тараашадай ажахынуудые дутуугаар хангалга, зоотехнигүүд, ветеринарнууд ба бусад мэргэжэлтэ кадрнуудай дутуу байһан ябадал малажалай хангалтагүй хүгжэлтын гол шалтагаанинь болоно гэжэ тогтоол соонь хэлэгдэнэ.

Малажалые хүгжөөхэ, тараашадай ажахынуудта гүрэнэй туһаламжа ехэдхэхэ талаар табигдаха зорилгонууд тухай тогтоолой разделдэ иигэжэ хэлэгдэнэ: малажалые түргэнөөр хүгжөөхэ тушаа Польско хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй IX пленумэй заабаринуудай үндэһөөр, мяха, һү, малай тоһо, мүн промышленностьда түүхэй эд ехээр үйлэдбэрилхэ зорилгоор малажалые түргэнөөр хүгжөөхэ, тиихэдээ 1955 ондо малай тоо толгойе нимэ хэмжээндэ хүргэхэ гэбэл: ниитэ дээрэ эбэртэ бодо малай тоо толгойе — 8 миллион толгой шахуу болгохо, тэрэ тоодо үнеэдые — 5500 мянган толгой, гахай — 10.750 мянган толгой, хонидые — 4.250 мянган толгой болгохо ябадал хангаха шухала.

Энэ тогтоол тараашадай ажахынуудта гүрэнэй зүгһөө бүхы талын туһаламжа бүри ехээр үзүүлхэ гэжэ хараална. Тусгаарлабал, шэмэтэ тэжээл үйлэдбэрилгэ нилээд ехэ болгогдохо байна.

Гүрэндэ уялгата тушаалга дүүргэхэ үедэ хүнгэлэлтэнүүд тогтоогдоно.

1 гектар хүрэтэр газарай талмайтай үгытэй тараашадай ажахынууд гүрэндэ малажалай продуктнуудые ба һү уялгата ёһоор тушааха ябадалһаа 1954 оной январиин 1-һээ эхилээд бүрин сүлөөлэгдэхэ байна. Газартараалангүй үйлэдбэриин кооперативуудай уялгата тушаалгаар хүнгэлэлтэ тэрэшэлэн хараалагдана.

Тэжээлэй база үргэдхэхэ, племенной малажалые хүгжөөхэ, зоотехническэ ба ветеринарна туһаламжа һайжаруулха тухай раздел соо сабшалан бэлшээринүүдые ашаглалга һайжаруулха ба тэжээлэй культуранууды талмай ехэдхэхэ гэжэ хараалһан правительствын хэмжээ-ябуулганууд тодорхойлогдоо. Олон зүүгаад мянган гектар газар уһалха ба мелиораци хэхэ хүдэлмэридэ гүрэн ехэ мүнгэ һомолбо.

Ветеринарна хангалга нилээд һайжарха байна 1955 ондо ветеринарна эмнэлгын газарнуудай ба ветеринарна пунктнуудай тоо 1500 хүрэтэр ургаха юм.

Хүдөө ажахы зоотехнигүүдые олоор абаха байна. Энэ тогтоол малшадай мэргэжэл ехэтэй кадрнуудые олоор бэлэдхэхэ гэжэ хараална.

Правительствын тогтоол малажал хүгжөөхэ ба тэжээлэй база ехэдхэхэ хэрэгтэ һаячна эмхи зургаануудай зорилгонуудые тэрэшэлэн тодорхойлно.

Хитадай коммунистическэ партиин гэшүүдэй тоо олошорно

ШАНХАЙ, декабрийн 21. (ТАСС). «Цзефанжибао» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, һүүлэй 4 жэлэй турша доторо Шанхайн партиин организацинуудта 30 мянга гаран шэнэ гэшүүд абтаба. Тэдэнэй 63 процентнь промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд ба албахаагшад юм. Энэ ургалтын ашаар, городой предприятинуудта партиина эхин организацинуудай тоо нилээд олошороо, партиин бүхы тоогой составта хүдэлмэришэдэй хуби ехэ болоо.

Түс газетэ һүүлэй үедэ городской партиина организациин ургалта тухай оноо тодорхойгоор тэмдэглэнэ. Энэ оной 3-дахи кварталда Шанхайн партиина организацинууд өөһэдыгөө зэргэнүүдтэ 2.578 шэнэ гэшүүдые абаа. Энэ үе соо партиина шэнэ 217 организаци байгуулагдаа. Тэдэнэй олонхинь фабрикануудай ба заводуудта байгуулагдаба.

Будапештын оперно театрын сценэ дээрэ „Залуу Гварди" табигдаба

БУДАПЕШТ, декабрийн 21. (ТАСС). «Залуу Гварди» гэжэ Ю. Мейтусэй оперын премьерэ үсэгэлдэр будапештскэ гүрэнэй оперно театр соо болобо. Энэ хадаа венгерскэ сценэ дээрэ табигдаһан советскэ түрүүшын оперо мүн.

Спектакль ехэ амжалтатайгаар үнгэрөө.

Французска республикын президентые һунгалга

ПАРИЖ, декабрийн 20. (ТАСС). Французска республикын президентые һунгалга үргэлжэлжэ, мүнөөдэр голосованиин долоодохи тур болобо.

Мүнөөдэрэй заседаниин эхилхын урда тээ социалистнуудай парламентскэ бүлэг коммюнике толилбо, Венсан Ориолиин тулада бүхы кандидатурануудые болюулха ба «республиканска нэгэдэл» бэелүүлхэ гэжэ бусад партинуудые уряалба.

Гэбэшье, Медесенэй, Ланьелиин ба Нежленэй кандидатуранууд болюулагдаагүй гэжэ долоодохи турай эхилхын урдахана мэдээжэ болоо.

Голосованиин болоходо Ланьель 407 голос, Нежлен—303 голос ба Медесен—156 голос абаба.

Олонхи голосые нэгэшье кандидадай абаагүй ушарһаа, московско сагаар 22 час 30 минутада голосованиин наймадахи тур хэхэ гэжэ шиидхэгдэв.

ПАРИЖ, декабрийн 21. (ТАСС). Республикын президентые һунгаха голосованиин наймадахи тур московско сагаар һүнинн 1 часта дүрэбэ. «Нэгэдэл туйлаха ябадал хангаха болохо кандидатурын амжалтада туһалхые хүсэжэ», Медесен наймадахи турай урда тээ өөрыгөө кандидатура болюулаа гэжэ Франс Пресс агентство мэдээсэнэ. Гэбэшье, үлэһэн хоёр кандидадуудай нэгэниинь олонхи 452 голос абаагүй. Ланьель 430 голос, Нежлен—381 голос абаа. 92 голос бусад ажал-ябуулагшадта үгтэбэ.

Мүнөөдэр 17 часта голосованиин 9-дэхи тур болохо байна.

Баруун Германидахи американска тагнуулай һургуули

БЕРЛИН, декабрийн 21. (ТАСС). «Нейе прессе» гэжэ баруун германска социал-демократическа газетые барималан, АДН агентство иигэжэ мэдээсэнэ: Бад Хомбургдо американска «һургуули» байдаг юм. Тэрээндэ чешскэ, польско, венгерскэ ба румынска эмигрантнууд өөһэдынгөө оронуудта тагнуул хэхэ ба хоролон һуйдхэхэ ябадалда һуралсана. «Эмигрантнуудай һургуули» гэжэ нэрлэгдэдэг энэ һургуули Зүүн Европын оронуудта тусхай даалгабаринуудые бэелүүлхэ агентнуудые бэлэдхэнэ.

Хитадай деревниин коопераци

ПЕКИН, декабрийн 21. (ТАСС). Хитадай деревнидэ социалистическэ хубилалтануудые бэелүүлхэ зорилготой гүрэнэй хэмжээ-ябуулгануудые хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд олоороо дэмжэн һайшаана. Коллективнэ ажалай асардаг булюу һайн байдалые мэдэрэн, Хитадай тараашад ажалай харилсан туһалалсалгын бүлэгүүдые эмхидхэнэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриин кооперативуд боложо нэгэдэнэ.

«Женьминьжибао» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөө түс орон дотор хүдөө ажахын үйлэдбэриин 14 мянга гаран кооперативууд тоологдоно. Зүүн-Хойто, Хойто ба Зүүн Хитадта бусадһаа олон кооперативууд бии байна. Энэ жэлдэ кооперативууд бүгэдэрөө шахуу үнгэрһэн жэлэйхиһээ үлүү ехэ ороолон ба техническэ культуранууддай ургаса өөһэдынгөө полиһоо хураан абаа. Кооперативуудай гэшүүдэй—тараашадай ажалай олзо доходууд ургаба. Энэ жэлдэ эмхидхэгдэһэн кооперативуудай тараашад тэрэшэлэн баян ургаса ба ехэ олзо доход абаа.

Японско арад „Акахата" газетые хамгаалхын түлөө тэмсэнэ

ПЕКИН, декабрийн 19. (ТАСС). Японско арад һаяхан Иосидын правительствын зүгһөө доболоогдоһон, Япониин коммунистическэ партиин орган «Акахата» газетые дэмжэхын түлөө тэмсэнэ гэһэн токиiйска мэдээсэлые Синьхуа агентство дамжуулна. Гурбан үдэр соо нэгэ дахин гаргахын орондо энэ газетые үдэр бүри гаргахын тула мүнгэ суглуулха кампани орон дотор ябуулагдажа байна. Иосидын правительствын захиралтаар ноябриин 21-дэ газетын редакцида доболоһоной һүүлээр олониитын кампани бүри үргэнөөр дэлгэрээ гэжэ Токиогоо абтаһан мэдээсэл соо хэлэгдэнэ. Арадые дуугай байлгахые оролдон, фашистска арга методуудые хэрэглэнэ гэжэ правительствые гэмнэжэ, Япониин коммунистическэ партиин токийска комитет эрид протест мэдүүлбэ.

«Акахата» газетые мүрдэлгэдэ харюу болгон, японско арад тэрэниие хамгаалхын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэнэ. Үгэ хэлэхэ сүлөөе правительствын дараһан ябадалые буруушааһан митингнүүд хаа хаанагүй боложо байна.

Урда-Африканска Союзай негрнүүдэй национальна конгрессэй конференци

ЛОНДОН, декабрийн 21. (ТАСС). 9 миллион шахуу негрнүүдые түлөөлһэн, Урда-Африканска Союзай негрнүүдые нэгэдүүлхэ ба тэдэнэй политическэ эрхэнүүдэй түлөө тэмсэхэ зорилго табиһан политическэ организациин — негрнүүдэй национальна конгрессэй 41-дэхи конференци Кунистаунда боложо байна гэжэ Рейтер агентствын корреспондент дамжуулна.

Урда-Африканска Союзай индийскэ конгрессэй ажал-ябуулагша Юсуф Качалиа болбол Урда-Африкын арадуудай индеецүүд ба негрнүүдые ниитэ хэрэг нэгэдүүлнэ гэжэ конференцидэ мэдүүлбэ.

Конференциин ашаар Африкын арадуудай хүсэнүүд саашадаа бэхижэхэ юм гэһэн найдабаряа негрнүүдэй түлөөлэгшэ Патрик Данкен мэдүүлбэ.

Үгэ хэлэһэн негрнүүдэй национальна конгрессэй түрүүлэгшэ Лутхули һаяар пэнафрикынска конференци зарлаха аргатай байһаниие зааба.

Африкадахи американска авиационно базанууд ба «Центральна Африкые арсенал болгохо» гэһэн англиiйска түсэб намда һэжэг түрүүлнэ гэжэ Лутхули хэлэнэ.

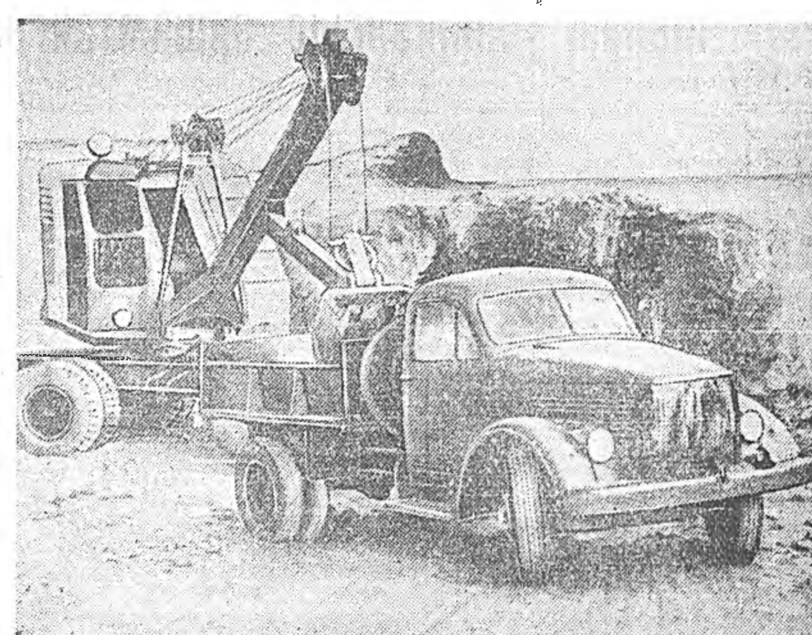
Австриин ба Германска Демократическа Республикын хоорондохи худалдаа наймаанай харилсаануд тушаа

ВЕНА, декабрийн 20. (ТАСС). «Нейе Винер Тагесцейтунг» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Германска Демократическа Республикын гадаадын худалдаа наймаанай палатын ба Австриин олзоборилгын палатын хоорондо баталагдаһан худалдаа наймаанай хэлсээн 1954 ондо тала бүриһөө 18 миллион долларай хэмжээтэй эд бараа андалдан абалсахые хараална.

Иранска меджлис тараагдаба

ЛОНДОН, декабрийн 19. (ТАСС). Рейтер агентствын тегеранска корреспондентын мэдээсэлһээ харахада, Иранай правительство меджлисэй хоёр палатые тарааха тухай, шахын указай үндэһөөр шэнэ һунгалта хэхэ тухай мүнөөдэр соносхобо.

Шэнэ техникэ хэрэглэнэ

Манай республика дотор техникын хүсэн жэл ерэхэ тудам үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Мүнөө республикын олонхи предприятинууд ажал ехэтэй хүдэлмэрээ механизмын хүсөөр бүтээдэг болоо.

«Бурмонголстрой» трест энэ жэлдэ эсэгэ ороной олон янзын шэнэ техникэ абаа. Жэшээлхэдэ, «Э—258» маркын экскаватор, хүндэ үүмэ ургэдэг «Пионер» гэжэ кран, 15 метр ута лентэтэй транспортёр, «ВКСМ—5» гэжэ башенна кран болон элдэб маркын тракторнууд городой барилгын участогуудта хүдэлмэрилнэ. Эдэнэй ашаар томо томо гэрнүүдэй барилгын хүдэлмэри һургагүй түргэнөөр дүүргэгдэдэг болоо.

М. Михтеевэй хүтэлбэрилдэг барилгын бригада Улан-Үдэ городой Сталинай нэрэмжэтэ үйлсэдэ 24 квартиратай байрын хоёр дабхар байшангай фундамент табихын тула декабриин 1-һээ хойшо котлован малтажа байна. Газар үрэмдэн малтадаг «ЗИФ—51» маркын нүүдэл компрессорно станци эндэ түрүүшынхеэ хэрэглэгдэжэ байна. Мүн «Э—258» маркын экскаватор ба ашаанай автомашинанууд хүдэлмэрилнэ. Дурсагдагша станци үрэмдэлгын пневматическа 4 алхатай ба минута соо 6,5 кубометр хүрэтэр газар малтажа, олон тоото хүнэй гараар хэхэ хүдэлмэриие дүүргэдэг юм.

Энэ станци дээрэ хүдэлмэрилдэг дүршэлтэй механик нүхэр В. А. Погребняк иигэжэ хөөрэнэ:

—Би 1934 онһоо хойшо механигаар, тиихэдэ «Бурмонголстрой» трестын системэдэ 1947 онһоо эхилээд ажаллааб. Һүүлэй жэлнүүдтэ бидэнэр хүсэ ехэтэ шэнэ, орёо техникээр таһалгаряагүй хангагданабди. Энэ техникын ашаар участогаймнай ажал ехэтэй диилэнхи хүдэлмэри механизацилагдаа. «ЗИФ—51» маркын шэнэ нүүдэл компрессорнэ станци дээрэ һаяханай хүдэлмэрилжэ эхилээб. Энэ нүүдэл станци бүтээсэ ехэтэй, түхэрэн сүүдхэ соошье ажаллажа боломоор тоггуури һайнтай мотортой. Мүн хүрэнэншье, гэдхэншье ба хатуу хүрьһэтэй газарнуудта нэгэ жэгдээр хүдэлмэрилдэг юм. Дутуу байһан хэрэгсэлнүүдынь һаяар хүсэлдүүлжэ, станциня дүүрэн хүсөөрнь ашаглаха зорилго табинхайбди.

Энэ бригада һарынгаа үйлэдбэриин түсэб декабриин 20 болотор дүүргэжэ уялга абаһан юм. Шэнэ техникые үйлэдбэри дээрэ һайнаар ашаглаһанай ашаар, жэлэйнгээ түсэбые декабриин 16-да дүүргээд, абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Э—258» маркын экскаватор машинада шорой ашажа байна.

Текстнь **Р. Жигжитовэй**, фотонь **Н. Уховай**.

Шатараар городой кубок абахын түлөө

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр —декабриин 20-до шатараар городой кубок абахын түлөө мүрысөөн эхилээ. Эндэ «Искра», «Локомотив» (ПВЗ), «Байкал», «Урожай» общеcтвонуудай, һурагшадай суглуулагдамал ба «Динамо» гэжэ һайндуранай спортивна общеcтвонуудай шатаршад уулзаха байна.

Мүрысөөнэй түрүүшын уулзалгада шүүгдэһэн командануд саашадаа наадаха эрхэгүй болохо юм.

Түрүүшын турта «Локомотивай» (ПВЗ), «Байкалай» хамта 15 шатаршад уулзажа, тэдэнэй хоорондо шатара туладаан болобо. Тиин байкалайхид 8:7 гэһэн тоотойгоор илалта туйлаа.

Декабриин 27-до «Искра» —«Байкал», «Урожай» —һурагшадай суглуулагдамал командануудай уулзалга болохо.

А. Игумнов.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 28. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства—10-17, пропаганды и переводов—6-34, культуры и быта, промышленности—4-52, мест информации и писем—11.05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00709. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.